

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною
безпекою

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
В ЕКЗАМЕНАЦІЙНІЙ КОМІСІЇ:

В.о.завідувача кафедри,
к. е. н., доцентка

_____ **Ольга ГУБАРИК**
« ____ » _____ **2023 р.**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: «Удосконалення організації інвестиційно-інноваційної
діяльності у системі управління фінансово-економічною безпекою»

Освітньо-професійна програма «Управління фінансово-економічною
безпекою»

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Ступінь вищої освіти: Магістр

Здобувач

В'ячеслав ЕФРЕМОВ

Науковий керівник,
к.е.н, доцент

Олександр АТАМАС

Дніпро – 2023

ДНПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: Обліку і фінансів

Кафедра: Обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою

Освітньо-професійна програма: «Управління фінансово-економічною безпекою»

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Ступінь вищої освіти: Магістр

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри _____
« ____ » _____ 2022р.

ЗАВДАННЯ

**на кваліфікаційну роботу здобувачу вищої освіти другого
(магістерського) рівня**

Ефремову В'ячеславу Олександровичу

1. Тема роботи: «Удосконалення організації інвестиційно-інноваційної діяльності у системі управління фінансово-економічною безпекою»

Науковий керівник: Атамас Олександр Петрович, к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом по ДДАЕУ від «09»жовтня 2023 року №3051

2. Термін подання здобувачем роботи: 10 грудня 2023 р.

3. Вихідні дані до роботи: Закони України, Кодекси законів, Методичні рекомендації та інші нормативні документи, монографії, навчальні посібники, підручники, фахові статті, матеріали конференцій, спеціалізовані видання, облікові дані та звітність ТОВ «Група «Екопром»

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Вступ. Теоретичні основи інвестиційно-інноваційної діяльності в контексті фінансово-економічної безпеки підприємства. Стан системи фінансово-економічної безпеки ТОВ «ГРУПА «ЕКОПРОМ» Напрями удосконалення інвестиційно-інноваційною діяльністю ТОВ «ГРУПА «ЕКОПРОМ» в системі фінансово - економічної безпеки Висновки і пропозиції.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) Категорії трактування поняття «інвестиційно-інноваційна складова» в системі забезпечення ефективного розвитку підприємства, Форми інвестування згідно ЗУ «Про інвестиційну діяльність», Податкові аспекти оподаткування інвестиційної діяльності, Основні корпоративні правила щодо здійснення інвестиційної діяльності, Модель інноваційного процесу, Організаційна структура ТОВ «Група «Екопром», Динаміка зміни вартості активів ТОВ «Група «Екопром», тис. грн., Динаміка змін вартості запасів ТОВ «Група «Екопром», Динаміка зобов'язань ТОВ «Група «Екопром» за 2018-2022 рр., тис. грн., Засади формування організаційної структури

РЕФЕРАТ

Тема: «Удосконалення організації інвестиційно-інноваційної діяльності у системі управління фінансово-економічною безпекою».

Кваліфікаційна робота: 63 ст. основного тексту, 12 рис., 3 табл., 6 додатків, 81 літературних джерела.

Об'єкт дослідження є процес організації та здійснення інвестиційно-інноваційної діяльності у системі управління фінансово-економічною безпекою.

Мета роботи полягає в узагальненні теоретичних аспектів та розробці практичних рекомендацій з організації та управління інвестиційно-інноваційною діяльністю та вплив її на фінансово-економічну безпеку підприємства.

Методи дослідження. Діалектичний метод пізнання, метод наукової абстракції, методи логічного та історичного дослідження, метод систематичного і порівняльного аналізу.

Досліджено і узагальнено теоретичні основи організації та управління інвестиційно-інноваційної діяльності та вплив її на фінансово-економічну безпеку підприємства. Запропоновані напрями удосконалення процесу управління інвестиційно-інноваційною діяльністю в контексті впливу на фінансово-економічну безпеку підприємства.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ, ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА, ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ, ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК

ABSTRACT

Topic: "Improving the organization of investment and innovation activities in the financial and economic security management system."

Qualification work: 63 st. of the main text, 12 figures, 3 tables, 6 appendices, 81 literary sources.

The object of research is the process of organization and implementation of investment and innovation activities in the financial and economic security management system.

The purpose of the work is to generalize theoretical aspects and develop practical recommendations for the organization and management of investment and innovation activity and its impact on the financial and economic security of the enterprise.

Research methods. Dialectical method of cognition, method of scientific abstraction, methods of logical and historical research, method of systematic and comparative analysis.

The theoretical foundations of the organization and management of investment and innovation activity and its impact on the financial and economic security of the enterprise have been studied and summarized. Suggested directions for improving the process of managing investment and innovation activities in the context of the impact on the financial and economic security of the enterprise.

KEYWORDS

INVESTMENT AND INNOVATION ACTIVITIES, FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY, MANAGEMENT EFFICIENCY, INNOVATIVE DEVELOPMENT

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	3
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВОЇ-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1.Сутність, принципи та форми інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства	9
1.2. Нормативно-правова база інвестиційної діяльності в системі фінансово-економічної безпеки	13
1.3. Поняття та категорії економічної безпеки інноваційного підприємства	17
Висновки до першого розділу	20
РОЗДІЛ 2. СТАН СИСТЕМИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТОВ «ГРУПА «ЕКОПРОМ»	24
2.1. Фінансово-економічна характеристика діяльності підприємства	24
2.2.Характеристика організації роботи служби економічної безпеки підприємства та оцінка її стану за окремими складовими	30
2.3. Сутність зовнішніх та внутрішніх загроз інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства	40
Висновки до другого розділу	43
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЬ ТОВ «ГРУПА «ЕКОПРОМ» В СИСТЕМІ ФІНАНСОВО - ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	46
3.1. Шляхи удосконалення внутрішніх інвестицій ТОВ «ГРУПА «ЕКОПРОМ»	46
3.2. Удосконалення інноваційної діяльності торгівельного підприємства	49
Висновки до третього розділу	54
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63
ДОДАТКИ	73

ВСТУП

Актуальність теми. На сучасному етапі розвитку України однією з рушійних сил є переформатування економіки в інвестиційно-інноваційну модель, що зумовлює потребу в розробленні стратегії розвитку та запровадження комплексного механізму реформування державної політики в системі інвестиційно –інноваційної діяльності.

Особливої уваги набуває питання здійснення структурної перебудови економіки з метою заохочування інвестувати та створювати розвинуте інвестиційно-інноваційне безпекове середовище.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи є дослідження впливу інвестиційно-інноваційної діяльності на загальний стан фінансово-економічної безпеки підприємства.

Для досягнення зазначеної мети необхідно виконати наступні *завдання*:

- дослідити економічну сутність інвестиційно-інноваційної діяльності, їх види і форми здійснення;
- проаналізувати нормативно-правову базу що стосується інвестиційно-інноваційною діяльності та фінансово-економічної безпеки;
- розкрити сутність поняття « економічна безпека інноваційного підприємства»;
- дати оцінку фінансово-економічної безпеки підприємства в контексті інвестиційно –інноваційної діяльності на досліджуваному підприємстві;
- розробити пропозицій з удосконалення управління інвестиційно-інноваційною діяльністю в процесі здійснення інвестиційно-інноваційною діяльністю.

Об'єкт дослідження є процес організацій та управління інвестиційно – інноваційною діяльністю в контексті фінансово-економічної безпеки підприємства.

Предмет дослідження є практичні і теоретичні аспекти управління інвестиційно – інноваційною діяльністю в системі фінансово-економічної безпеки.

Методи дослідження. Інформаційною базою магістерського дослідження є закони, нормативні акти, наукові праці вчених з питань інвестиційно – інноваційної діяльності в контексті економічної безпеки підприємства.

Наукова новизна одержаних результатів. В кваліфікаційній роботі розкрито та проаналізовано сутність та вплив управління інвестиційно-інноваційною діяльністю на підприємстві в системі економічної безпеки. Це дало змогу викласти деякі теоретичні положення та запропонувати практичні вдосконалення, а саме:

деталізовано:

- взаємозв'язок основних складових інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства в забезпеченні економічної безпеки.

набуло подальшого розвитку:

- удосконалення методики оцінки впливу факторів на процес управління інвестиційно-інноваційною діяльністю в системі фінансово-економічної безпеки підприємства.

Особистий внесок. Магістерське дослідження виконаною самостійно. Наукові розробки, висновки і пропозиції, які є в роботі належать персонально авторові.

Апробація результатів роботи. Дослідження, які були представлені в магістерській роботі пройшли апробацію на конференції «Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети,

перспективи: матеріали XIII Міжнародної науково практичної інтернет-конференції», яка відбулась 27-28 жовтня 2022 року, та опубліковано статтю в електронному фаховому виданні «Цифрова економіка та економічна безпека» в 2023 році на тему «Актуальні питання інвестиційно-інноваційної діяльності в системі управління фінансово-економічною безпекою підприємства»

Публікації. Основні результати дослідження опубліковані у 2 наукових працях загальним обсягом 0,55 друк. арк.

Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, додатків, списку використаних джерел, що нараховує 81 найменування, містить 3 таблиці, 12 рисунків, 6 додатків. Основний зміст дипломної роботи викладено на 63 сторінках друкованого тексту.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВО - ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність, принципи та форми інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства

Інвестиційно-інноваційний розвиток вітчизняних підприємств розширює конкурентні можливості та посилює ринкові позиції в глобальному економічному світі.

Питанням розвитку інвестиційно-інноваційної привабливості економіки опікувались вітчизняні та міжнародні науковці, але чіткої визначеності у розумінні терміну «інвестиційно-інноваційний розвиток» у наукових дослідженнях та науковій літературі немає.

Інвестиційно-інноваційна складова в системі управління фінансово-економічною безпекою підприємства є невід'ємною складовою при впровадженні інновацій, пошуку та заохоченні інвестиційного капіталу, структурних перетворень. При швидкому розвитку процесів цифровізації економіки, інвестиційно-інноваційні процеси є основою подальшого розвитку підприємства та економіки в цілому.

Інвестиційно-інноваційний розвиток економіки підприємства – це процес, який охоплює вкладення капіталу (інвестицій) та впровадження нових ідей, продуктів, технологій або процесів (інновацій) для підвищення ефективності, конкурентоспроможності та рентабельності бізнесу.

Проаналізувавши наукові публікації вчених [14,41,68,77], можна зробити висновки, що теоретичні підходи до визначення поняття «інвестиційно-інноваційна складова» може трактуватися в декількох категоріях (рисунок 1.1).

Рис. 1.1. Категорії трактування поняття «інвестиційно-інноваційна складова» в системі забезпечення ефективного розвитку підприємства

Сутність поняття «інвестиційно-економічна складова» в системі забезпечення економічної безпеки підприємства являє собою комплексну систему економічних індикаторів та показників, які надають інформацію про стан інвестиційної та інноваційної діяльності підприємства.

В ЗУ «Про інвестиційну діяльність» визначення інвестицій трактується як «всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) та/або досягається соціальний та екологічний ефект» [23]. Але окремо надається визначення для тих інвестицій які спрямовані на придбання, модернізацію, переоснащення засобів праці. Такі інвестиції здійснюються у формі капітальних вкладень.

ЗУ «Про інноваційну діяльність» трактує інновації як «новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або

послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери» [22].

Формами інвестування можуть виступати різні цінності (рисунок 1.2).

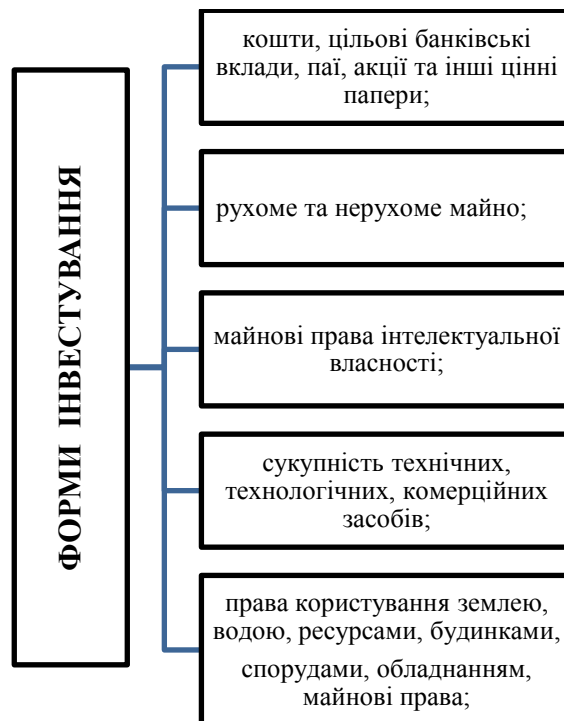

Рис 1.2. Форми інвестування згідно ЗУ «Про інвестиційну діяльність»

Процес інвестиційної діяльності можна розглядати як послідовність дій, кожен з яких відіграє важливу роль у визначенні, реалізації та управлінні інвестиційно-інноваційною діяльністю. Цей процес можна розділити на такі основні етапи:

1. Ідентифікація та аналіз інвестиційних можливостей на якому відбувається пошук та вивчення потенційних інвестиційних можливостей через аналіз ринкових тенденцій, оцінки потенційних доходів та ризиків, дослідження конкурентного середовища та обов'язково вплив на фінансово-економічну безпеку підприємства.

2. Розробка інвестиційного плану, який включає детальний опис та розрахунок результату інвестиційно-інноваційної діяльності, цілі процесу, визначення необхідних ресурсів, термінів реалізації проекту та план управління ризиками.

3. Фінансування. На цьому етапі визначаються джерела фінансування інвестиційно-інноваційних проектів. Відбувається залучення необхідних ресурсів.

4. Реалізація інвестиційного проекту – це практичне впровадження проекту відповідно до затвердженого плану, що може включати купівлю активів, наймання персоналу, запуск виробництва, маркетингові заходи.

5. Моніторинг та управління інвестиційним проектом має на увазі в першу чергу постійний контроль за ходом реалізації проекту, своєчасне виявлення проблем, коригування плану дій.

6. Оцінка результатів інвестицій включає оцінку досягнутих фінансових результатів, вплив на загальне фінансове становище підприємства та порівняння планових показників діяльності з фактичними.

Кожен з цих етапів важливий для успішного здійснення інвестиційно-інноваційної діяльності та досягнення поставлених фінансових та стратегічних цілей.

Весь наведений процес здійснення інвестиційно-інноваційної діяльності побудовано на принципах спрямованих на розвиток та впровадження нових технологій, процесів, продуктів або послуг з метою підвищення конкурентоспроможності, ефективності та прибутковості бізнесу. До основних принципів можна віднести інноваційність інвестиційного процесу, який направлено на створення або удосконалення продуктів, процесів та послуг. Готовність підприємства до прийняття ризиків, які пов'язані з інноваціями та інвестиціями. Розуміння та наявність необхідних для використання ресурсів у довгостроковому часі для отримання кінцевого

результату. Вміле, чітко прогнозоване використання різних видів інвестицій та інновацій для максимізації ефекту.

Дотримання цих основних принципів здійснення інвестиційно-інноваційної діяльності дозволить підприємству забезпечити баланс між пошуком інвестиційних можливостей та забезпеченням власної фінансово-економічної безпеки.

1.2. Нормативно-правова база інвестиційної діяльності в системі фінансово-економічної безпеки

Нормативно-правова база інвестиційної діяльності є фундаментальною основою системи фінансово-економічної безпеки будь-якого підприємства. Вона визначає правові рамки в яких відбувається інвестиційна діяльність і забезпечує правові механізми для захисту інвестицій та регулювання ризиків. До основних компонентів такої нормативно-правової бази включають в першу чергу Закони України які регулюють внутрішню інвестиційно-інноваційну діяльність.

1. ЗУ «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 № 1560-XII [23].
2. ЗУ «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40-IV [22].

Ці законодавчі акти включають основні положення, що регулюють інвестиційну та інноваційну діяльність, права та обов'язки інвесторів, заходи державної підтримки інвестицій, об'єкти та форми інвестиційної діяльності та гарантії прав суб'єктів інвестиційної діяльності, захист інвестицій.

Законодавчий документ який регулює умови здійснення іноземними інвесторами інвестиційної діяльності в Україні представлено ЗУ «Про режим іноземного інвестування» від 19.03.1996 № 93/96-ВР [24]. В ньому визначені особливості режиму іноземного інвестування в Україні, види та форми

іноземних інвестицій, об'єкти та оцінка, державні гарантії захисту іноземних інвестицій, контроль за здійсненням іноземних інвестицій, закон побудовано на принципах виходячи з цілей та з не протиріччя іншим нормативним документам.

Податковий кодекс України (ПКУ) містить норми, які регулюють податкові аспекти інвестиційної діяльності [60]. Ці норми визначають, як інвестиції оподатковуються, які податкові стимули та пільги існують для інвесторів, та як вони повинні вести податковий облік своїх інвестиційно-інноваційних операцій. Ключові аспекти ПКУ наведено в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1.

Податкові аспекти оподаткування інвестиційної діяльності

Аспекти оподаткування	Опис
Доходи від цінних паперів	Оподаткування доходу отриманого від реалізації акцій, облігацій
Дивіденди	Оподаткування дивідендів від вкладання капіталу у інші підприємства
Прибутки від зміни вартості активів	Оподаткування прибутків від продажу активів, ціна яких зросла в момент покупки
Податок на додану вартість	Застосування ПДВ до інвестиційно-інноваційної діяльності
Амортизація необоротних активів	Списання вартості довгострокових активів, включених до складу необоротних активів
Податкові пільги та стимули	Спеціальні податкові режими для стимулювання певних видів інвестиційних проектів або галузей

Інвестори, як внутрішні так і зовнішні повинні дотримуватися встановлених ПКУ правил, щоб уникнути податкових порушень і санкцій. Також необхідно постійно слідкувати за змінами податкового законодавства, які можуть вплинути на умови здійснення інвестиційної діяльності.

В 2001 році після прийняття ЗУ «Про інститути спільного інвестування» [25] (пайові та корпоративні інвестиційні фонди) в Україні почали створювати інвестиційні фонди спільного інвестування, для того аби зробити процес інвестування доступним для всіх бажаючих фізичних та юридичних осіб. Цей закон спрямовано в першу чергу на залучення та прозоре забезпечення розміщення інвестиційних активів інвесторів, визначає організаційні аспекти діяльності та права суб'єктів спільного інвестування. Встановлює «вимоги до складу, структури та зберігання таких активів, особливості емісії, обігу, обліку та викупу цінних паперів інститутів спільного інвестування, а також порядок розкриття інформації про їх діяльність» [25].

Інакше кажучи, це як кошик куди інвестори можуть вкладати свої інвестиційні активи, довіряючи їх управління професійним компаніям, які володіють значним обсягом інформації та застосовуючи аналіз макро- та мікро- показників стану та розвитку економіки.

Також, якщо підприємства здійснюють зовнішньоекономічну діяльність вони зобов'язані дотримуватися міжнародним договорам та угодам, нормам Європейського Союзу та інших міжнародних організацій.

Правове регулювання міжнародних інвестицій відбувається за допомогою двосторонніх та багатосторонніх угод. Також, в удосконаленні національних нормативно-правових документів відіграють міжнародні організації, такі як Організація Об'єднаних Націй (ООН), Організація економічного співробітництва (ОЕСР), Андський спільний ринок, в мажах яких було прийнято низку нормативних актів для регулювання іноземних інвестицій.

На внутрішньому інвестиційному ринку при здійсненні інвестиційно-інноваційної діяльності підприємствам необхідно користуватися

регуляторними документами виданими внутрішніми регуляторами, такими як, Антимонопольний кабінет, Національний банк, та ін.

В забезпеченні прозорості, ефективності та відповідальності в управлінні інвестиційно-інноваційною діяльністю підприємства відіграє ключову роль корпоративні правила. Основні аспекти цих правил наведені в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2.

Основні корпоративні правила щодо здійснення інвестиційної діяльності

Основні правила	Суть правил
Інвестиційна діяльність	<ol style="list-style-type: none"> 1. Інвестиційна політика (визначення стратегічних напрямків інвестування, критеріїв вибору інвестиційних проектів, очікуваного рівня доходності та ризиків) 2. Процедура оцінки та затвердження інвестиційних проектів (розробка стандартних процедур для оцінки, затвердження та моніторинг інвестиційних проектів)
Управління ризиками	<ol style="list-style-type: none"> 1. Політика управління ризиками (встановлення принципів та методів ідентифікації, оцінки та управління ризиками, пов'язаними з інвестиційною діяльністю) 2. Система внутрішнього контролю та аудиту (реалізація механізмів контролю та аудиту для забезпечення дотримання корпоративних політик та процедур)
Звітність	<ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансова звітність (регулярне надання точної та прозорої фінансової звітності, включаючи інформацію про інвестиційну діяльність, доходи та витрати) 2. Звітність щодо виконання інвестиційних проектів (моніторинг та звітування про стан реалізації інвестиційних проектів, включаючи аналіз відхилень від планів)
Корпоративне управління	<ol style="list-style-type: none"> 1. Корпоративна структура і повноваження (чітке визначення структури управління підприємством, ролей та відповідальності ключових осіб і органів управління) 2. Корпоративна культура та етика (просування культури відповідальності, етичної поведінки та прозорості в усіх аспектах діяльності підприємства)
Відповідність нормативам	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дотримання законодавства (забезпечення відповідності всіх аспектів інвестиційної діяльності чинному законодавству, включаючи податкові та корпоративні норми) 2. Внутрішні правила та регламенти (розробка та дотримання внутрішніх корпоративних правил та регламентів, що відповідають найкращим практикам та стандартам)

Впровадження та дотримання цих корпоративних правил є ключовим для забезпечення стабільності, прозорості та ефективності інвестиційно-інноваційної діяльності, а також як наслідок через підвищення довіри акціонерів, інвесторів та інших зацікавлених осіб зміцнення фінансово-економічної безпеки підприємства.

1.3. Поняття та категорії економічної безпеки інноваційного підприємства

Інноваційна активність підприємств є необхідною умовою для створення та впровадження конкурентоспроможних на ринку нових технологій та наукомістких видів продукції.

В ЗУ «Про інноваційну діяльність» визначення інновації «новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери» [22].

Інноваційні підприємства вважаються підприємства у яких 70% продукції складається з інноваційних продуктів. Для розробки наукомістких продуктів в Україні були запроваджені такі ресурсні бази, як бізнес-інкубатори, технопарки, інноваційні центри. Метою створення інноваційних підприємств є в першу чергу інтенсифікація процесу розробки, впровадження та підтримка в процесі дослідження та запровадження нових технологій, продуктів.

В той же час розроблення та впровадження інноваційних продуктів посилює на підприємство вплив негативних зовнішніх та внутрішніх факторів, що зумовлює погіршення стану фінансово-економічної безпеки.

Інноваційна діяльність підприємств потребує вивільнення ресурсів на довгостроковий період, в зв'язку з тим, що інноваційний процес може відбуватися на протязі багатьох років. Складові інноваційного процесу зобразимо на рисунку 1.3.

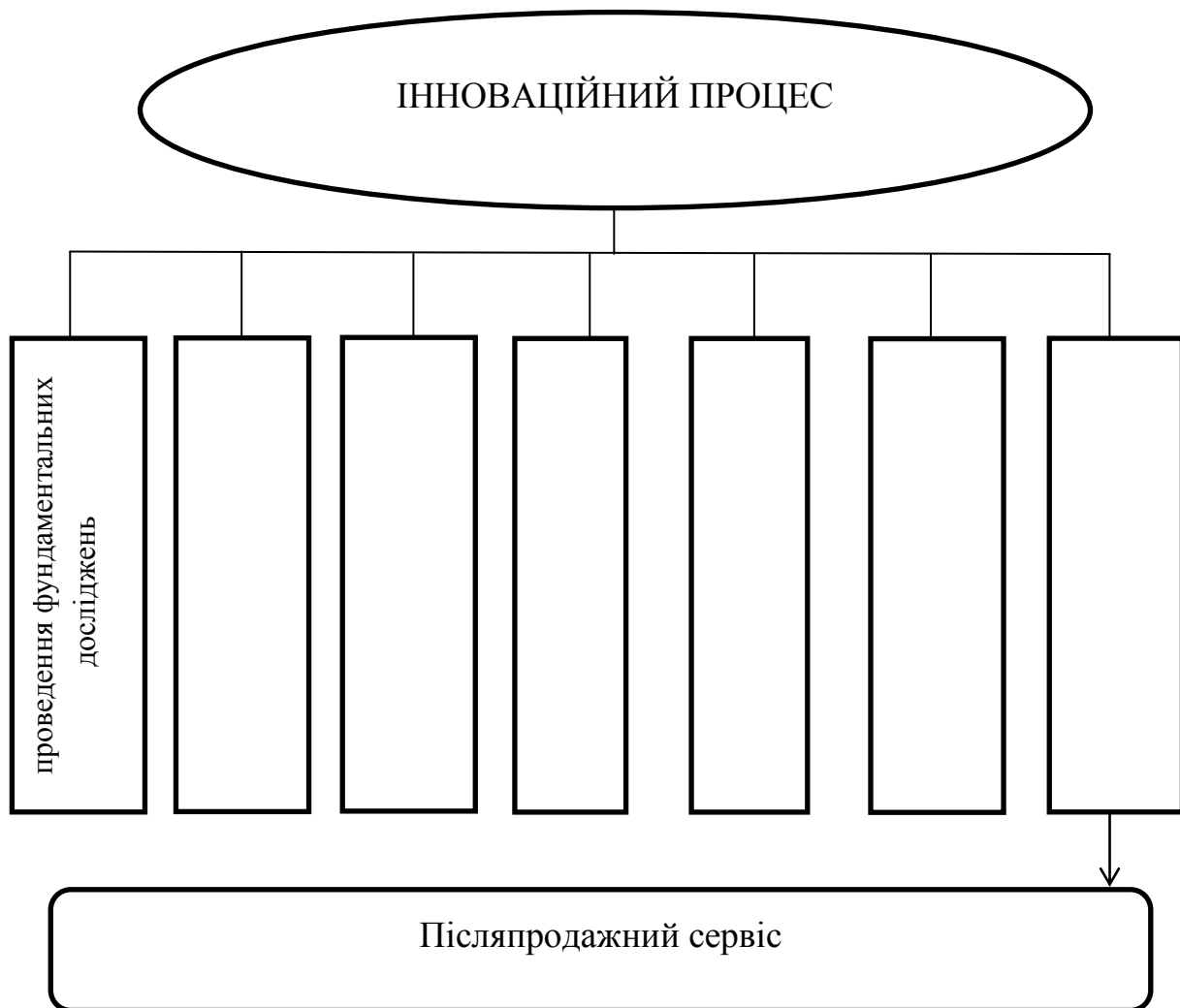

Рис.1.3. Модель інноваційного процесу

Інноваційна діяльність охопила всі механізми, напрями та процеси удосконалення на підприємствах. Пріоритети інноваційної діяльності з

розвитком економічних відносин, посилення конкурентного середовища та процесами глобалізації – змінюються. На одному рівні в сучасному світі конкурують технічні, технологічні та управлінські інновації. Але тільки в єдиному впровадженні вони разом можуть дати суттєвий поштовх в розвитку світової та національної економіки.

В ринковій економіці існує суперництво між підприємствами, і відкрита конкурентна боротьба спонукає їх оперативно впроваджувати нововведення. У зв'язку з тим, що в впровадженні інноваційного процесу підприємство акумулює значні ресурси і як наслідок несе великі ризики які можуть негативно впливати на стан фінансово-економічної безпеки. Але в той же час і не здійснення інноваційної діяльності виступає негативним фактором в існуванні підприємства на ринку.

В ринковій економіці підприємства вимушені шукати «золоту середину» від інноваційної діяльності і можливими зовнішніми і внутрішніми ризиками від їх впровадження.

Для виявлення ризиків та протидії їм необхідно визначити наступні критерії:

- загальна вартість інновацій (від стадії розробки до після продажного обслуговування);

- яку нішу займе інноваційна розробка;

- відповідність інфраструктури для розробки і впровадження інновацій;

- необхідний обсяг інноваційного капіталу;

- обсяг ринкового сегменту;

- наявність кваліфікованого персоналу, технологій.

Для унеможливлення негативного впливу ризиків від інноваційної діяльності на фінансово-економічний стан підприємства, необхідно виявити всі зовнішні та внутрішні фактори які забезпечують стабільний розвиток

підприємства в процесі впровадження прогресивних наукомістких технологій.

Інноваційна діяльність є обов'язковою умовою для забезпечення стабільного фінансово-економічного стану підприємства, і в той же час, вона створює тимчасові негативні явища пов'язані з використанням високо ресурсного процесу інноваційної діяльності. А також, часовий проміжок від вкладання ресурсів в розробку і до отримання фінансового результату.

Висновки до першого розділу

1. Сутність інвестицій полягає у вкладанні капіталу для отримання в майбутньому вигоди або з метою заощаджень. На даний час від ефективної інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств залежить прогресивний розвиток національної економіки в цілому.

В системі управління фінансово-економічною безпекою підприємства інвестиційно-інноваційна складова є важливим фактором, який дає змогу підприємству в умовах успішної реалізації отримати надприбутки.

Поняття «інвестиційно-економічна складова» в системі забезпечення економічної безпеки підприємства являє собою комплексну систему економічних індикаторів та показників, які надають інформацію про стан інвестиційної та інноваційної діяльності підприємства.

Процес інвестиційно-інноваційної діяльності можна розглядати як послідовність дій, кожна з яких відіграє важливу роль у визначенні, реалізації та управлінні.

Суб'єктами інвестиційно-інноваційної діяльності можуть виступати: держава (у вигляді державних інституцій); фірми, корпорацій, товариства; фінансові та кредитні установи.

Основну роль у стимулювання та управлінні інвестиційно-інноваційною діяльністю відведено державі та її запровадженій політики в цій сфері. Так, держава на законодавчому рівні формує правові «правила гри» інвестиційно-інноваційної діяльності, а також впливає на нівелювання ризиків від впровадження інновацій.

2. Після проведеного дослідження нормативно-правової бази стосовно інвестиційно-інноваційної діяльності, можна зробити висновок, що законодавство ділиться на дві великі групи. До першої групи віднесено нормативно-правові акти які стосуються інвестиційної діяльності, до другої – інноваційної.

До законодавства у сфері інвестиційної діяльності віднесено: Господарський кодекс України, Податковий кодекс України, Митний кодекс України, Цивільний кодекс України, Земельний кодекс України, Кодекс Законів про працю, ЗУ «Про режим іноземного інвестування», ЗУ «Про інвестиційну діяльність», ЗУ «Про зовнішньоекономічну діяльність», ЗУ «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць», ЗУ «Про індустриальні парки», ЗУ «Про концесії», Постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.13 року №139, Постанова Кабінету Міністрів України від 30.01.97 року №112.

З вище наведеного можна зробити висновок, що нормативно-правова база яка регулює інвестиційну діяльність достатньо представлена на законодавчому рівні, але в процесі глобалізаційних перетворень державі необхідно постійно переглядати та удосконалювати нормативно-правову базу для створення привабливого інвестиційного клімату в країні.

Правова база інноваційної діяльності формується з: ЗУ «про інноваційну діяльність», ЗУ «Про пріоритетні напрями інноваційно ї діяльності», Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, ЗУ

«Про ратифікацію Угоди між Україною, з однієї сторони, і Європейським Союзом та Європейським співтовариством з атомної енергії, з іншої сторони, про участь України у Рамковій програмі з досліджень та інновацій "Горизонт Європа" та Програмі з досліджень та навчання Європейського співтовариства з атомної енергії (2021-2025), комплементарній до Рамкової програми з досліджень та інновацій "Горизонт Європа"» [67], «Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року» [59], «План заходів на 2021-2023 роки з реалізації Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року» [58], «Порядок державної реєстрації інноваційних проектів і ведення Державного реєстру інноваційних проектів» [61], «Критерії оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на проведення наукових досліджень, технічний розвиток та інноваційну діяльність»[62].

В цілому в Україні розроблено та впроваджено біля 70 документів з регулювання інноваційної діяльності, але вона є незавершеною та немає системного підходу що стримує розвиток інвестиційно-інноваційної діяльності.

3. Інноваційним підприємство вважається якщо воно активно розвиває та запроваджує новаторські ідеї, послуги, продукти. Одна з основних умов для інноваційних підприємств є те, що вони прагнуть до постійного вдосконалення і розвитку, використовуючи креативність, наукові розробки, творчі підходи до створення конкурентних переваг і запровадження нових можливостей у своїй діяльності.

Інноваційна складова в системі фінансово-економічної безпеки підприємства це здатність в першу чергу захищати свої інтереси, забезпечувати стійкість до зовнішніх та внутрішніх загроз і ризиків, досягати поставлених стратегічних цілей з використанням оптимальних фінансових та організаційних витрат.

Основні категорії інноваційної складової економічної безпеки підприємства є: фінансова безпека, інтелектуальна власність, технологічна безпека, ринкова безпека, людський капітал, законодавча та регуляторна безпека.

Інноваційна економічна безпека є ключовим елементом успіху інноваційного підприємства, тому що вона забезпечує стійкість та економічний ріст в ринковому середовищі.

РОЗДІЛ 2. СТАН СИСТЕМИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТОВ «ГРУПА «ЕКОПРОМ»

2.1. Фінансово-економічна характеристика діяльності підприємства

ТОВ «Група «Екопром» створена з метою отримання прибутку та покращення соціально-економічного стану держави. Була зареєстрована в 2005 році у м. Київ, де і здійснює свою основну господарську діяльність з роздрібною торгівлі товарами.

Організаційна структура товариства представляє розподіл ролей, обов'язків та влади в межах підприємства. Вона визначає, як керівництво потоки інформації та рішення розподіляються в межах товариства.

Існуюча організаційна структура ТОВ «Група «Екопром» представлена на рисунку 2.1.

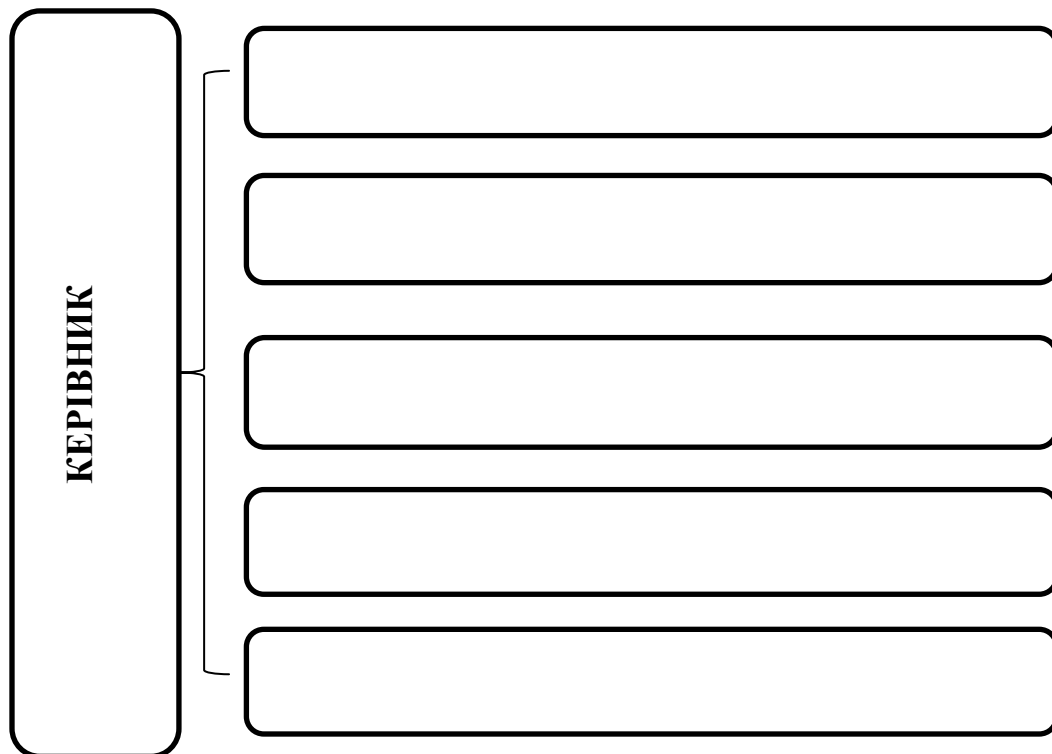

Рис. 2.1. Організаційна структура ТОВ «Група «Екопром»

Управління товариством здійснюється на базі функціональної структури. В цій структурі товариство розділено на відділи. Кожен з яких зосереджений на певній діяльності, яка прописана в їх функціональних обов'язках.

В ТОВ «Група «Екопром» власного відділу охорони не створено. Підприємство користується послугами охоронного підприємства, яке надає послуги з охорони власності товариства.

Для розуміння ефективності управління діяльністю товариством розглянемо динаміку змін майна та капіталу (Додаток А).

Зміна загальної вартості активів ТОВ «Група «Екопром» представлена на рисунку 2.2.

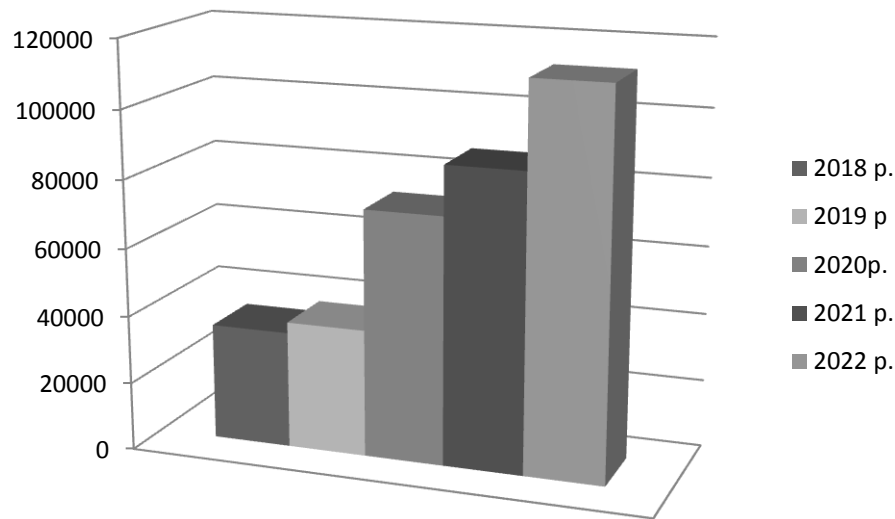

Рис. 2.2. Динаміка зміни вартості активів ТОВ «Група «Екопром», тис. грн.

На протязі досліджуваного періоду загальна вартість активів товариства збільшилась в 3,27 разів, що в першу чергу обумовлено зростанням вартості національної валюти та інфляційними процесами світової економіки.

Ці висновки підтверджують і зміни вартості оборотних активів в 2022 році в порівнянні з 2018 роком, вони збільшилися в 6 разів, без суттєвого збільшення в натуральному вираженні. В структурі оборотних активів в 2022 році зросла вартість запасів майже в 15,4 рази, що представлено на рисунку 2.3.

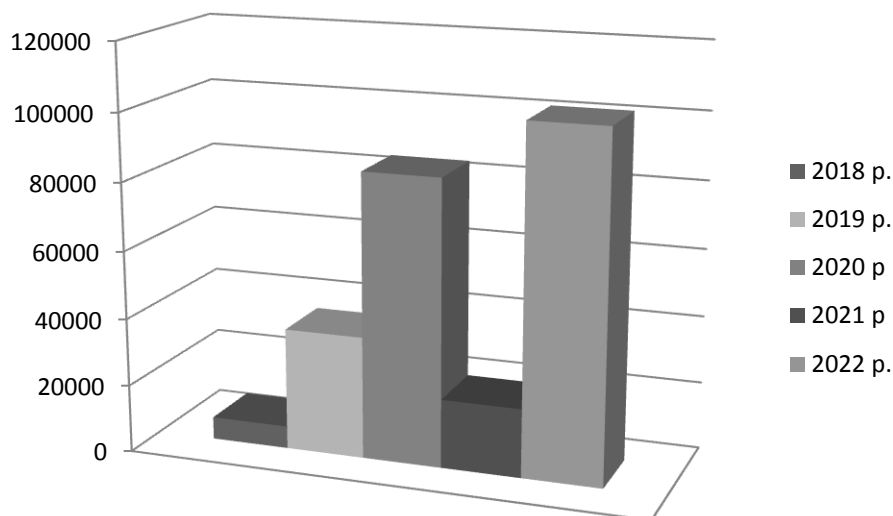

Рис. 2.3 Динаміка змін вартості запасів ТОВ «Група «Екопром» за 2018-2022 рр., тис. грн.

Поточна дебіторська заборгованість в базисному році дослідження в порівнянні з 2021 роком мала суттєве збільшення (+34175 тис. грн) на кінець періоду. Це свідчить про кризу не платежів яка в першу чергу виникла з причини військових дій на території України.

В структурі капіталу особливу увагу в 2022 році необхідно приділити збільшенню питомої ваги зобов'язань (рисунок 2.4), які збільшилися в 47,4 рази в порівнянні з 2018 роком. Основна причина такого збільшення глобальні інфляційні процеси, які привели до здешевлення національної валюти та кризи не платежів.

Зобов'язання і забезпечення

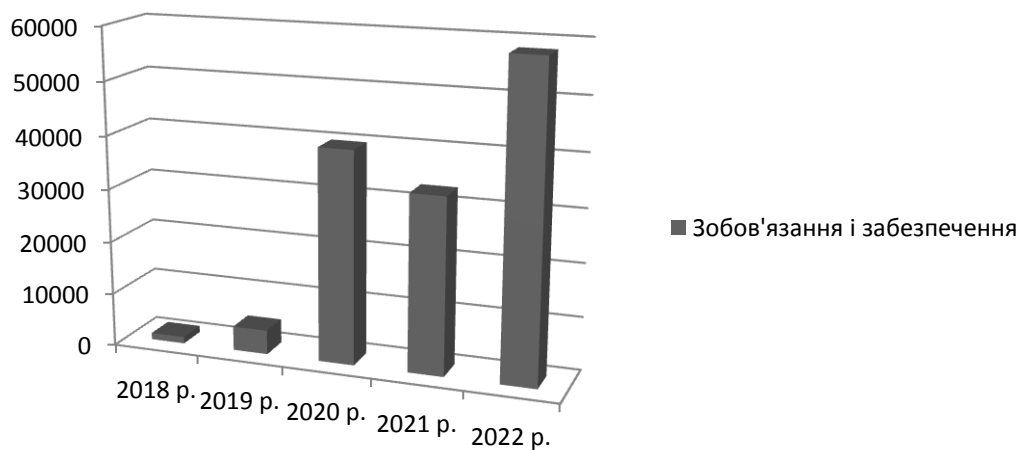

Рис.2.4. Динаміка зобов'язань ТОВ «Група «Екопром» за 2018-2022 рр.,
тис. грн.

Для досліджуваного підприємства основні засоби відіграють функцію в наданні сервісних послуг. В першу чергу це транспортні засоби та складське обладнання. За аналізованій період в товаристві вартість основних засобів збільшилась на 30% (Додаток Б). В першу чергу це пов'язано з придбанням складського обладнання (навантажувачів). В складні періоди не платежів інвестувати в дорого вартісне обладнання та нові автомобілі не має можливості. Загальна динаміка зміни вартості основних засобів наведена на рисунку 2.5.

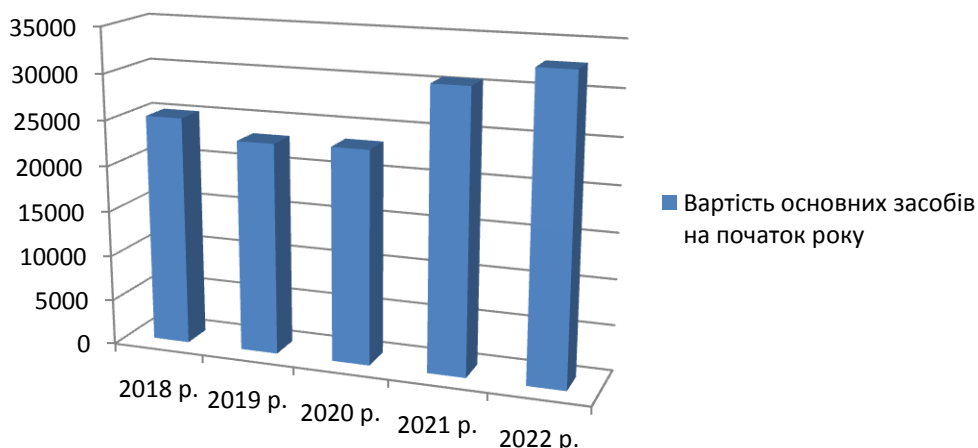

Рис.2.5. Динаміка вартості основних засобів на початок року ТОВ «Група «Екопром» за 2018-2022 рр., тис. грн.

Основні показники функціонального стану основних засобів мають негативну динаміку, так коефіцієнт зносу виріс в 2022 році в порівнянні з 2018 роком на 24,0%, а коефіцієнт придатності знизився на 44%. Це зумовлено не оновленням основних засобів та застарілим обладнанням в використанні.

Фінансові результати ТОВ «Група «Екопром» за 2018-2022 рр. відображені в додатку В. Основні показники на які потрібно звернути увагу: чистий дохід від реалізації продукції (рис.2.6).

З аналізу даних зміни чистого доходу від реалізації продукції можна зробити висновки, що по показнику товариство в 2022 році зменшило свої прибутки на 20% в порівнянні з 2018 роком, а з 2021 на 76%. Такий різкий спад обумовлено війною, та зупинкою діяльності майже на три місяця 2022 року.

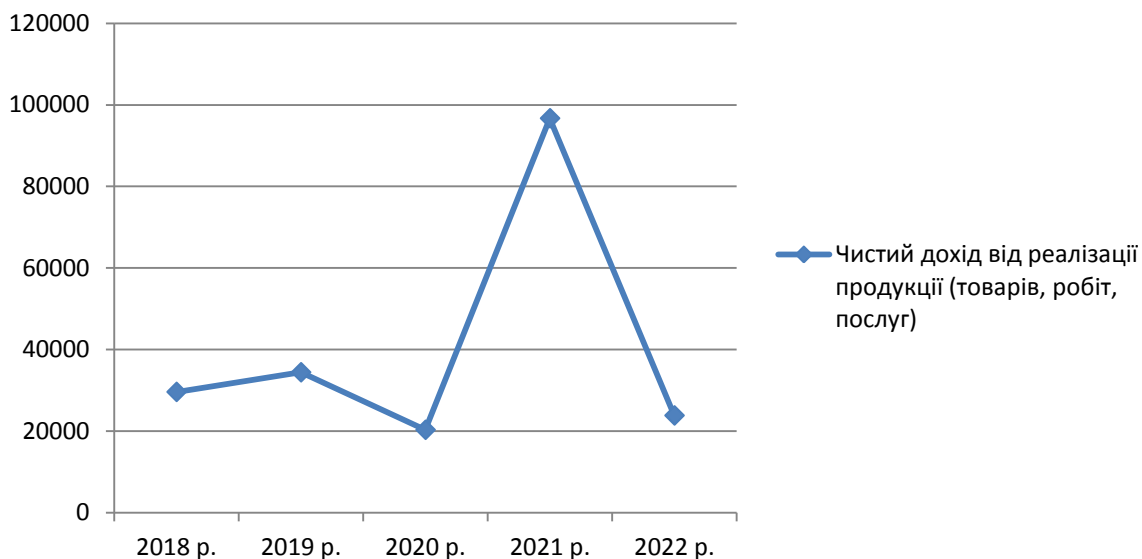

Рис.2.6. Динаміка чистого доходу від реалізації продукції ТОВ «Група «Екопром» за 2018-2022 рр.

Також з додатку В потрібно звернути увагу на інвестиційні витрати, які в 2022 році теж зменшилися в порівнянні з 2018 роком в 9 разів, що в свою чергу призвело до зменшення інвестиційних доходів.

Оцінка фінансової стійкості ТОВ «Група «Екопром» представлено в табличній формі додатку Ж. Не дивлячись на негативний фінансовий стан товариства з оцінки фінансового стану можна зробити висновки що всі показники вираженні в коефіцієнтах мають позитивну динаміку. Це говорить про вміло побудовану та ефективну систему управління фінансами та товариством в цілому.

Загальна (комплексна) оцінка фінансового стану ТОВ «Група «Екопром», яка побудована на підставі фінансової звітності та генерована в додатки свідчить що рейтинг фінансово стану товариства є стабільний, та відповідає показнику А.

2.2. Характеристика організації роботи служби економічної безпеки підприємства та оцінка її стану за окремими складовими

Безпосередньо як штатний структурний підрозділ служба фінансово-економічної безпеки товариства відсутня. Ми запропонували на базі вже існуючих структурних підрозділів організувати такий підрозділ та підпорядкувати його безпосередньо директору товариства який буде організовувати та реалізовувати та контролювати захисні заходи щодо фінансово-економічних інтересів товариства від зовнішніх і внутрішніх загроз.

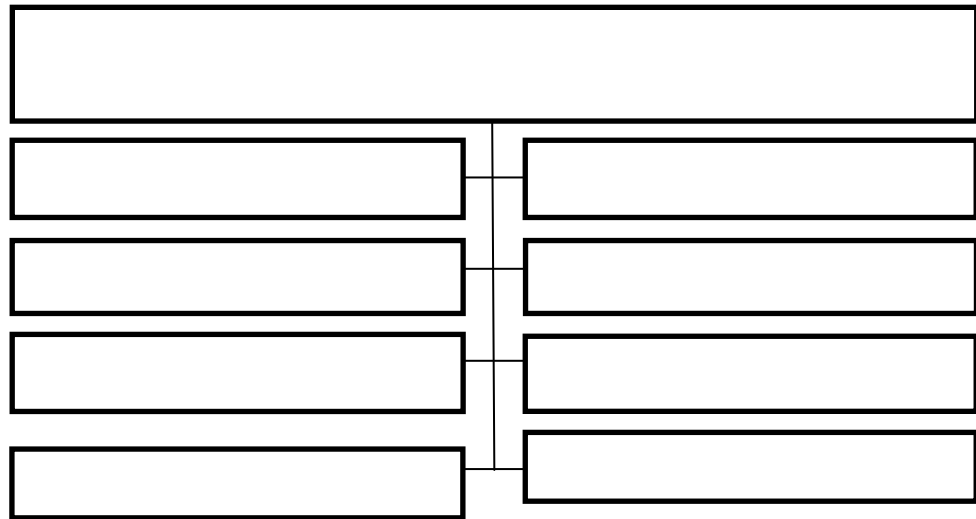

Рис. 2.7. Засади формування організаційної структури служби ФЕБ

На наш погляд організаційна структура служби фінансово-економічної безпеки ТОВ «Групи «Екопром» повинна відповідати та ґрунтуватися на перелічених принципах, які представлені на рисунку 2.7.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Група «Екопром» є підприємством середніх масштабів. Тому окремо наймати працівників які будуть здійснювати аналітичні дії для захисту фінансово-економічних інтересів товариства не є економічно доцільним.

Відділ охорони – це стороння охоронна організація, яка в даний час на договірних засадах забезпечує охорону складів та офісу, керівництва, персоналу, заходів які здійснює товариство в своїй діяльності, автотранспорту, перевезень матеріальних цінностей (товарів) до покупців, у випадках власної інкасації - фінансових коштів; забезпечує контроль за відвідувачами та рух транспорту на територію товариства.

Підрозділ інформаційно-аналітичного забезпечення здійснює:

- збір інформації та її обробку;
- оцінку рівня фінансово-економічної безпеки та аналіз;
- прогнозування стану зовнішніх та внутрішніх його елементів та вплив на рівень його фінансово-економічної безпеки;

Головною метою діяльності відділу фінансово-економічної безпеки ТОВ «Групи «Екопром» є захист його від дії негативних впливів зовнішніх і внутрішніх чинників, які можуть задати матеріальну та нематеріальну шкоду фінансово-економічним інтересам товариства.

На підставі фінансової звітності ТОВ «Група «Екопром» ми можемо здійснити оцінку стану фінансово-економічної діяльності товариства, яка надає об'єктивну та неупереджену інформацію про інтелектуальний потенціал, захищеність інформаційної складової, стан та розвиток мотивації кадрової, фінансової, техніко-технологічної та інноваційної складових для прийняття в подальшому оптимальних управлінських рішень.

В ТОВ «Група «Екопром» необхідно проводити оцінку рівня фінансово-економічної безпеки з таких складових як:

Фінансова складова. Її оцінювання можна здійснити на основі аналізу фінансової стійкості, ступінь якої визначається, достатністю оборотних коштів для здійснення збутової діяльності.

Цей показник розраховується за формулами:

$$E_c = BK - A1 \quad (2.1)$$

$$\pm E_c = E_c - Z \quad (2.2)$$

де E_c – власний капітал,

A_1 – необоротні активи

Z - величина запасів (сума рядків 1100 та 1110 форми № 1)

$\pm E_T$ – надлишок чи брак власних оборотних коштів, а також середньострокових і довгострокових кредитів і позик (K):

$$\pm E_T = (E_c + K) - Z \quad (2.3)$$

де K – довгострокові зобов'язання (сума рядків 1510 та 1515 ф. № 1)

$\pm E_H$ – надлишок чи брак власних оборотних коштів, а також довго-, середньо- і короткострокових кредитів і позик (K_T):

$$\pm E_H = (E_c + K_T + K) - Z \quad (2.4)$$

де K_T - короткострокові кредити банків (рядок 1600 форми № 1)

Після проведення аналізу фінансової складової за наведеними вище показниками, ми отримали результат і для проведення розрахунку інтегрального показника економічної безпеки товариства умовно присвоюємо до нього абсолютний рівень значення 5 – нормальний стан, що по своїй мірі характеризує товариство в достатності власних оборотних коштів, і воно може практично обходитись власними джерелами формування запасів і покриття витрат.

Наступною складовою фінансово-економічної безпеки є інформаційна, вона аналізується на основі обчислення значень коефіцієнтів: суперечності інформації, коефіцієнта точності інформації та коефіцієнта повноти, ці показники обчислюються наступним методом:

- коефіцієнт точності інформації (K_T) – розраховується як відношення обсягу релевантної інформації (K_p) до загального обсягу інформації, яка є в розпорядженні особи, що ухвалює рішення (K_3):

$$K_T = \frac{K_p}{K_3} \quad (2.5)$$

- коефіцієнт суперечності інформації (K_c) – розраховується як відношення кількості незалежних свідочтва на користь ухвалення рішення ($K_{нс}$) до загальної кількості незалежних свідочтва у сумарному обсязі релевантної інформації ($K_{нсп}$):

$$K_c = \frac{K_{нс}}{K_{нсп}} \quad (2.6)$$

- коефіцієнт повноти інформації (K_n) – розраховується як відношення обсягу інформації, яка є в розпорядженні особи, що ухвалює рішення (K_3), та обсягу інформації, необхідної для ухвалення обґрунтованого рішення ($K_{гр}$):

$$K_n = K_3 / K_{гр} \quad (2.7)$$

Рівень інформаційної безпеки визначається як добуток коефіцієнтів:

$$K_{i\sigma} = K_n \times K_c \times K_T \quad (2.8)$$

Оцінивши рівень інформаційної безпеки та визначивши добуток вищезазначених коефіцієнтів, ми отримали таке значення показника рівня інформаційної безпеки товариства як 0,33 тобто середній рівень безпеки, і для подальшого розрахунку інтегрального показника умовно присвоюємо йому 2 (середній) рівень значення.

Інтелектуальна складова відповідає за охорону сукупності прав на інтелектуальну власність, а також на використання зібраних знань і професійного досвіду працівників товариства.

Оцінка рівня інтелектуальної складової, що являє собою одну із важливих ланок економічної безпеки визначається шляхом розрахунку таких коефіцієнтів:

інтелектуальна озброєність (K_{io}):

$$K_{io} = \frac{B_{in}}{O}, \quad (2.9)$$

де B_{in} – вартість інтелектуальної власності, до якої можна віднести вартість винаходів, корисних моделей, промислових зразків, товарних знаків, знаків обслуговування, тощо.

- коефіцієнт кваліфікації працівників підприємства (K_{kv}):

$$K_{kv} = \frac{\sum_{i=1}^n Y}{O}, \quad (2.10)$$

де $\sum_{i=1}^n Y$ – сукупна величина кваліфікаційно-освітнього рівня працівників, тобто кількість працівників, що мають вищу та середню освіту;

O – загальна чисельність працівників товариства;

- норма доходності співробітників товариства від використання інтелектуальної власності (K_{∂}), тис. грн:

$$K_{\partial} = \frac{D_{in}}{O}, \quad (2.11)$$

де D_{in} – дохід, який одержує підприємство від використання інтелектуального потенціалу.

Для підприємств торгівельної сфери діяльності використовуються такі вагові коефіцієнти: K_{kv} - 0,5, K_{io} - 0,25, K_{∂} - 0,25.

Провівши аналіз інтелектуальної складової в досліджуваному товаристві, ми отримали такі значенні коефіцієнтів:

$$K_{\partial} = 3; K_{kv} = 4; K_{io} = 1,$$

застосувавши коефіцієнти для підприємств, які проводять свою фінансово-економічну діяльність в реальному секторі економіки, отримали об'єктивний умовний рівень і присвоюємо йому значення 2,5 – задовільне.

Кадрова складова характеризує кадрову забезпеченість підприємства. Розрахунок рівня безпеки для кадрової складової виконується за такими показниками:

- коефіцієнт плинності кадрів (K_{Π}):

- де $Ч_{\text{у}}$ – кількість працівників, які були звільнені або скорочені за розрахунковий період;

- O – загальна чисельність працівників підприємства.

- коефіцієнт фізичного старіння кадрів ($K_{\text{в}}$):

$$K_{\text{в}} = \frac{O_{\text{в}}}{O} \quad (2.13)$$

- де $O_{\text{в}}$ – кількість працівників, які за віком фізично старі, старі їх знання та кваліфікація;

- фондоозброєність працівників ($\Phi_{\text{о}}$), тис. грн.;

- фондоозброєність працівників підприємства фондами невиробничого призначення ($\Phi_{\text{но}}$), тис. грн.;

Для підприємств аграрної сфери діяльності можна використати такі вагові коефіцієнти: K_{Π} - 0,25, $K_{\text{в}}$ - 0,2, $\Phi_{\text{о}}$ -0,35; $\Phi_{\text{но}}$ - 0,2.

- Провівши аналіз кадрової складової та застосувавши коефіцієнти для торговельних підприємств, її характеризуючи показники в ТОВ «Група «Екопром» є такими: $K_{\Pi} = 1$; $K_{\text{в}} = 0,8$; $\Phi_{\text{о}} = 1,4$; $\Phi_{\text{но}} = 0,4$, отримує оцінку 3,15, відносна оцінка становить 0,9.

Техніко-технологічна складова характеризує ступінь відповідності застосовуваної на підприємстві техніки та технології сучасним світовим аналогам щодо оптимізації витрат ресурсів. Для оцінки рівня

- частка продукції підприємства, що перевершує та відповідає кращим аналогам в Україні (*Кп.прод.*);
- частка технологічного устаткування, що відповідає кращим державним аналогам (*Кп.т.*);
- частка продукції, що випускається підприємством, яка захищена патентами (*Кпат.прод.*).

Застосовуючи формулу середньо зваженості та використавши вагові коефіцієнти $KП - 0,25$, $Kв - 0,2$, $Фо-0,35$; $Фно - 0,2$ для торгівельних підприємств, визначили рівень техніко-технологічної безпеки за узагальненим коефіцієнтом, і показнику техніко-технологічної безпеки присвоюється задовільний – 3,5 рівень.

Наступною складовою фінансово-економічної безпеки є політико-правова складова, яка визначається за такими показниками:

- питома вага одержаних і сплачених штрафних санкцій в загальній сумі зобов'язань за господарськими договорами підприємства (*Киш*);
- частка витрат на юридичне забезпечення діяльності підприємства в структурі його загальних витрат (*Кв.юр.*);
- питома вага судових й арбітражних справ у загальній сумі господарських договорів підприємства (*Кс.ар.*);
- частка виграних судових й арбітражних справ у загальній кількості юридичних справ, що розглядалися (*Квю*).

Розрахувавши вищенаведені показники та застосувавши вагові коефіцієнти для торгівельних підприємств: $KП - 0,25$, $Kв - 0,2$, $Фо-0,35$; $Фно - 0,2$., ми можемо присвоїти показнику політико-правової складової коефіцієнт 3.

Інноваційна складова характеризує функціонування діяльності товариства на якісно новому рівні, тобто підприємство має прогресивні, якісно нові зміни, що безперервно виникають у часі та просторі. Дана складова визначається за допомогою нижченаведених показників:

- ($Ki.n.$):

$$Ki.n. = \frac{Ni.n.}{Nз.n.}, \quad (2.14)$$

де $Ni.n.$ – кількість інноваційних видів продукції, що випускаються підприємством;

$Nз.n.$ – загальна кількість видів продукції, що випускається підприємством;

– частка інноваційних підходів, які використовуються у виробничому, управлінському та обслуговуючому процесі ($K_{i.nid.}$):

$$K_{i.nid.} = \frac{\sum B_i}{\sum B_n}, \quad (2.15)$$

де $\sum B_i$ – сума витрат на інновації;

$\sum B_n$ – загальна сума витрат на виробництво та реалізацію продукції.

Проаналізувавши показники інноваційної складової та застосувавши до їх результатів вагові коефіцієнти для торгових підприємств $Ki.n.$ - 0,5, $Ki.nid.$ - 0,5 присвоюємо 1 – критичний рівень, що означає малу інноваційну розвиненість товариства.

Екологічна складова характеризується дотриманням екологічних норм технології та випуску продукції, мінімізацією втрат підприємства від забруднення навколишнього середовища.

Індикаторами екологічної складової економічної безпеки являються, з одного боку, нормативи ГДК шкідливих речовин, установлені національним законодавством, а з другого - аналіз ефективності заходів забезпечення такої екологічної складової.

Пропонується розрахувати наступні показники:

- коефіцієнт безпечності продукції ($K_{б.п.}$):

$$K_{б.п.} = \Pi_c / \Pi_з \quad (2.16)$$

де P_c – виручка від реалізації сертифікованої продукції, грн.;

P_3 – загальна виручка від реалізації продукції, грн.

- коефіцієнт забруднення середовища (K_3)

де $V_{ек.з}$ – розмір екологічних зборів, грн.;

V_3 – загальна сума витрат підприємства, грн.

- коефіцієнт захисту середовища ($K_{зах}$)

$$K_{зах} = V_{ек.м.} / V_3 \quad (2.18)$$

- де $V_{ек.м}$ – витрати на екологію (очисні споруди, переробка відходів, захист ґрунтів), грн.;

- V_3 – загальна сума витрат підприємства, грн.

Для підприємств як правило використовують такі вагові коефіцієнти: $K_{б.п}$ - 0,5, K_3 - 0,25, $K_{зах}$ – 0,25.

Вищезазначені показники показують незадовільний стан екологічної складової та опираючись на них ми присвоюємо товариству незадовільний – 1 рівень екологічної безпеки .

Силова складова оцінюється за нижченаведеними показниками:

- частка витрат на охорону підприємства в структурі загальних витрат ($K_{в.ох}$);
- забезпеченість працівників підприємства службою охорони

$$(K_{сб}):$$

Застосовуючи формулу середньо зваженості визначення рівня силової безпеки за узагальненим коефіцієнтом та використовуючи вагові коефіцієнти: $K_{в.ох}$ - 0,5, $K_{сб}$ - 0,5 для підприємств що ведуть свою діяльність в сфері торгівлі, силовій безпеці товариства можна присвоїти низький – 1 рівень безпеки.

Провівши оцінку складових економічної безпеки, на основі визначених узагальнюючих показників за кожною складовою, ми визначаємо комплексний показник безпеки товариства.

З метою розрахунку інтегральної оцінки економічної безпеки, ми також розраховуємо відносні оцінки безпеки товариства за кожною складовою безпеки.

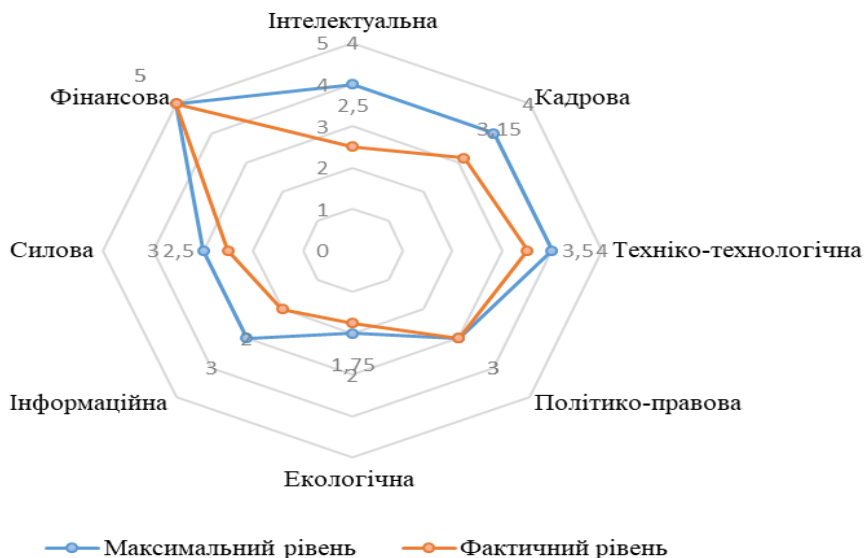
Відносна оцінка безпеки за відповідною складовою розраховується відношенням фактичного рівня безпеки до максимального рівня безпеки відповідної складової. Результати розрахунку представлені в таблиці 2.1.

Для наочності результатів оцінювання економічної безпеки ми подаємо їх у вигляді діаграми, де радіус-вектори характеризують рівні складових фінансово-економічної безпеки (рис 2.8).

Таблиця 2.1

Оцінка економічної безпеки ТОВ «Група «Екопром» за 2022 рік

Назва складової безпеки	Максимальний рівень	Фактичний рівень	Відносна оцінка
Інтелектуальна	4	2,5	0,63
Кадрова	4	3,15	0,79
Техніко-технологічна	4	3,5	0,88
Політико-правова	3	3	1
Екологічна	2	1,75	1,88
Інформаційна	3	2	0,67
Силова	3	2,5	0,83
Фінансова	5	5	1

Після проведеного розрахунку оцінки економічної безпеки ТОВ Група «Екопром» за 2022 рік, можна зробити висновки, що не всі складові відповідають нормативним вимогам. Необхідно звернути увагу на інтелектуальну, силову, техніко-технологічну та кадрову складові економічної безпеки товариства.

2.3. Сутність зовнішніх та внутрішніх загроз інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства

Діяльність кожного підприємства в умовах ринкової конкуренції пов'язана з ризиками. Ризики комерційної діяльності можуть бути дуже різноманітні та включати в себе великий спектр викликів та перешкод які можуть впливати як негативно так і позитивно на діяльність суб'єкта підприємницької діяльності.

В системі управління фінансово-економічною безпекою особливу увагу приділяють виявленню та нівелюванню внутрішніх і зовнішніх загроз, які можуть впливати на ефективність та успішність діяльності.

Для систематизації та розуміння природи внутрішніх та зовнішніх загроз в інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства необхідно в першу чергу проаналізувати нормативні документи. Так, основним документом в якому надається тлумачення терміну є «Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України» від 29.10.2013 № 1277 [51]. В методичних рекомендаціях визначення терміну «інвестиційно-інноваційна безпека» надано як: «стан економічного середовища у державі, що стимулює вітчизняних та іноземних інвесторів вкладати кошти в розширення виробництва в країні, сприяє розвитку високотехнологічного виробництва, інтеграції науково-дослідної та виробничої сфери з метою зростання ефективності, поглиблення спеціалізації національної економіки на створенні продукції з високою часткою доданої вартості» [51]. Це тлумачення можна проециувати на діяльність кожного інвестиційно-інноваційно активне підприємство.

Сутність зовнішніх і внутрішніх загроз для підприємств які займаються інвестиційно-інноваційною діяльністю охоплюють ряд факторів, які впливають на ефективність такої діяльності.

До зовнішніх загроз на які підприємству потрібно звернути увагу та проаналізувати ситуацію відносяться ринкові зміни. Які включають в себе зміни в попиті, конкурентному середовищі та технологіях, що можуть негативно вплинути на інвестиційно-інноваційні проекти.

В час глобалізаційних змін особливу увагу потрібно приділяти і тримати «руку на пульсі» політичним змінам, наприклад: зміна уряду, зміна законодавства, політичні конфлікти та інші. Такі зміни можуть мати негативний та непередбачуваний вплив на діяльність підприємства.

Неможливо не розглянути і основні економічні фактори які можуть виступати у ролі негативних загроз. До них відносяться: інфляційні процеси, курсові коливання, коливання облікової ставки. Ці та інші економічні фактори зовнішніх загроз для підприємства можуть нести негативні умови для здійснення інвестиційно-інноваційної діяльності.

В сучасному високотехнологічному світі до зовнішніх загроз можна віднести швидкі технологічні зміни, які можуть залишити позаду ще не реалізовані інновації, тобто на стадії розробки.

Також до зовнішніх загроз інвестиційно-інноваційної діяльності потрібно віднести і екологічні ризики такі, як: зміна клімату, природні катастрофи. Запровадженні урядами різних країн обмежувальних екологічних нормативів, які можуть впливати на вартість та можливість реалізації проектів.

Зовнішні загрози можуть суттєво впливати на інвестиційно-інноваційну діяльність, створюючи низку ризиків та нестабільностей, які потребують ефективного управління в контексті забезпечення фінансово-економічної безпеки.

Внутрішні загрози інвестиційно-інноваційної діяльності підприємство продукує самостійно. До основних внутрішніх загроз відноситься неправильне планування інвестиційно-інноваційною діяльністю, недооцінка ризиків та неефективне управління ресурсами, що може призвести до збитковості діяльності.

Окремо відносять до внутрішніх загроз – фінансові проблеми (недостатність капіталу, проблеми з ліквідністю, неякісне бюджетування).

Розробляють і впроваджують у життя інвестиційно-інноваційні проекти висококваліфікований персонал. Але якщо на підприємстві є низька мотивація, недоліки у навичках персоналу, це може зірвати інноваційні проекти в які були зроблені вагомні інвестиції.

І останнім чинником який можна віднести до внутрішніх загроз є корпоративна культура, яка відіграє ключову роль у визначенні того, як компанія функціонує та як вона сприймається своїми співробітниками. Корпоративна культура є живим, постійно розвиваючимся аспектом підприємства та є фактором впливу на ефективність діяльності підприємства.

Дослідження на нівелювання всіх зовнішніх та внутрішніх загроз для здійснення інвестиційно-інноваційної діяльності дасть змогу отримати позитивний фінансовий результат підприємству та забезпечити стійкий стан фінансово-економічної безпеки.

Висновки до другого розділу

1. ТОВ «Група «Екопром» створена з метою отримання прибутку та покращення соціально-економічного стану держави. Була зареєстрована в 2005 році у м. Київ, де і здійснює свою основну господарську діяльність з роздрібною торгівлю товарами.

Організаційна структура товариства представляє розподіл ролей, обов'язків та влади в межах підприємства. Вона визначає, як керівництво потоки інформації та рішення розподіляються в межах товариства.

Управління товариством здійснюється на базі функціональної структури. В цій структурі товариство розділено на відділи. Кожен з яких зосереджений на певній діяльності, які прописані в їх функціональних обов'язках.

В ТОВ «Група «Екопром» власного відділу охорони не створено. Підприємство користується послугами охоронного підприємства, яке надає послуги з охорони власності товариства.

Загальна (комплексна) оцінка фінансового стану ТОВ «Група «Екопром», яка побудована на підставі фінансової звітності та генерована в додатки свідчить що рейтинг фінансово стану товариства є стабільний, та відповідає показнику А.

2. Безпосередньо як штатний структурний підрозділ служба фінансово-економічної безпеки товариства відсутня. Ми запропонували на базі вже існуючих структурних підрозділів організувати такий підрозділ та підпорядкувати його безпосередньо директору товариства який буде організовувати та реалізовувати та контролювати захисні заходи щодо фінансово-економічних інтересів товариства від зовнішніх і внутрішніх загроз.

На підставі фінансової звітності ТОВ «Група «Екопром» здійснено оцінку стану фінансово-економічної діяльності товариства, яка дає об'єктивну та неупереджену інформацію про інтелектуальний потенціал, захищеність інформаційної складової, стан та розвиток мотивації кадрової, фінансової, техніко-технологічної та інноваційної складових для прийняття в подальшому оптимальних управлінських рішень.

Після проведеного розрахунку оцінки економічної безпеки ТОВ Група «Екопром» за 2022 рік, можна зробити висновки, що не всі складові відповідають нормативним вимогам. Необхідно звернути увагу на інтелектуальну, силову, техніко-технологічну та кадрову складові економічної безпеки товариства.

3. Сутність зовнішніх і внутрішніх загроз для підприємств які займаються інвестиційно-інноваційною діяльністю охоплюють ряд факторів, які впливають на ефективність такої діяльності.

Виявлення та ефективне управління зовнішніми та внутрішніми загрозами в здійсненні інвестиційно-інноваційної діяльності дасть змогу

отримати позитивний фінансовий результат підприємству та забезпечити стійкий стан фінансово-економічної безпеки.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЬ ТОВ «ГРУПА «ЕКОПРОМ» В СИСТЕМІ ФІНАНСОВО - ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

3.1. Шляхи удосконалення внутрішніх інвестицій ТОВ «ГРУПА «ЕКОПРОМ»

В інвестиційній діяльності існує розподіл інвестицій на внутрішні і зовнішні. Економісти теоретики вважають внутрішніми інвестиціями тільки ті, що мають вітчизняне походження. В той же час до зовнішніх відносять ті що мають іноземне походження. Але на нашу думку на рівні підприємства зовнішніми інвестиціями можна вважати ті, які надходять з оточуючого середовища, а внутрішні – які господарюючий суб'єкт здійснює самофінансуванням у власний розвиток.

Всі процеси в товаристві, які направлені на розвиток та удосконалення діяльності за рахунок реальних і фінансових інвестицій (прибуток, власний капітал, емісія акцій, реалізація майна, інвестиційна нерухомість) ми вважаємо внутрішніми інвестиціями, які мають суттєвий вплив на фінансово-економічну безпеку товариства.

Для удосконалення внутрішніх інвестицій на ТОВ «Група «Екопром» необхідно розглянути наступні шляхи, на підставі яких побудуємо модель (рисунок 3.1.)

1. Оптимізація внутрішніх процесів, які полягають у дослідженні існуючих бізнес процесів і визначенню слабких ланок які потребують удосконалення.

В товаристві на нашу думку це є процес автоматизації складського обслуговування як внутрішніх процесів так і зовнішніх (обслуговування

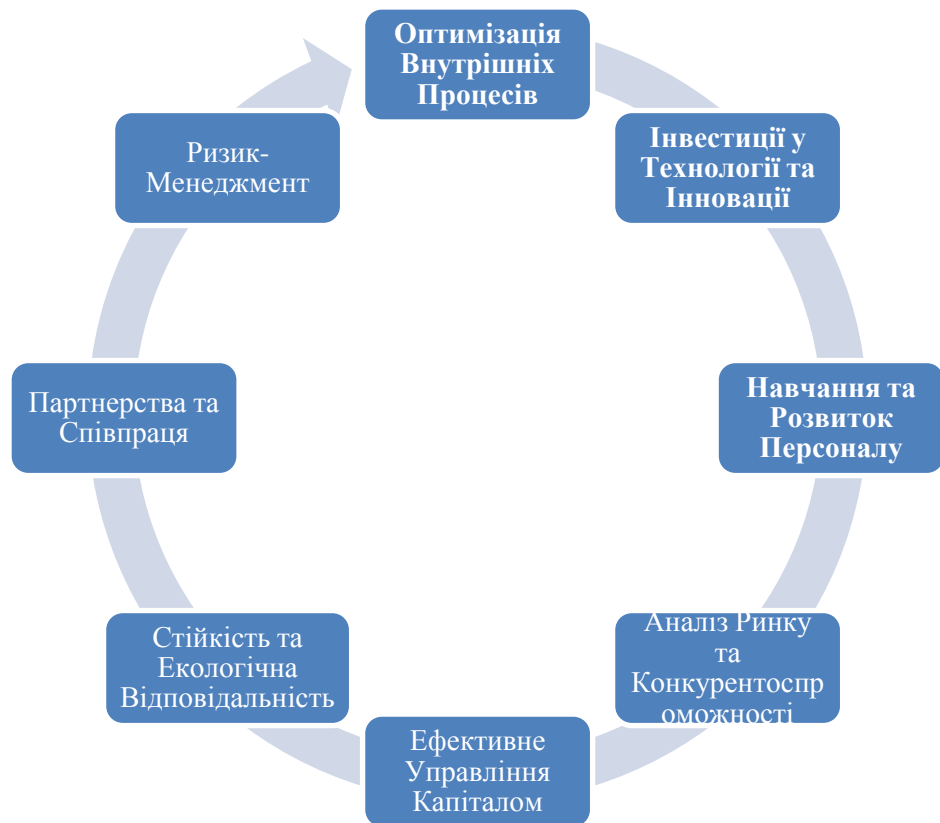

Рис.3.1. Модель шляхів удосконалення внутрішніх інвестицій ТОВ «Групи «Екопром» (розроблено автором)

клієнтів). Інвестування в автоматизацію (інновація) удосконалисть складську роботу та скоротить зайві витрати як в обслуговуючих так і адміністративних процедурах.

2. Навчання та розвиток персоналу є ключовим елементом для підвищення продуктивності та кваліфікації співробітників. Вони можуть включати проведення професійних тренінгів та семінарів, які бажано зробити регулярними щоб оновлювати знання та навички співробітників. Це можуть бути як зовнішні тренінги, так і внутрішні сесії, проведенні досвідченими співробітниками. Також потрібно заохочувати адміністративний персонал до самоосвіти, шляхом надання доступу до он-лайн курсів та інших професійних

платформ, які дозволять співробітникам вивчати передовий досвід в зручний час.

Інвестицій в навчання та саморозвиток допоможе створити сильну, компетентну та адаптивну команду, здатну впоратися з мінливими умовами ринку та внутрішніми викликами і забезпечить оптимальними показниками кадрову складову фінансово-економічної безпеки товариства.

3. Ефективне управління витратами дозволить забезпечити ефективне використання ресурсів та підтримку фінансової стабільності. Це процес потребує високої професійної підготовки від всіх працівників та постійну діяльність в цьому напрямку. До процесу управління витратами можна віднести: бюджетування для різних відділів та проектів, регулярний моніторинг витрат, оптимізація процесів, централізація закупівель, аудит витрат, автоматизація діяльності, запровадження культуру відповідальності та підзвітності. Застосування цих стратегій значно підвищить ефективність управління витратами та сприятиме стабільному фінансовому стану товариства.

4. Для удосконалення внутрішніх інвестицій ми також рекомендуємо розглянути партнерство та співпрацю з іншими компаніями або установами для спільних інвестиційних проектів або для обміну знань та ресурсами.

5. Активно управляти ризиками, пов'язаними з внутрішніми інвестиціями, включаючи фінансові, оперативні та ринкові ризики. Ефективне управління ризиками є ключовим для захисту внутрішніх інвестицій та забезпечення фінансово-економічної безпеки товариства.

Запропонована модель представляє системний підхід до удосконалення внутрішніх інвестицій і може бути адаптована до специфічних потреб та умов підприємства.

3.2. Удосконалення інноваційної діяльності торгівельного підприємства

Розвиток сфери торгівлі в Україні характеризується значним ростом конкуренції, що призводить до пошуку торгівельними підприємствами інноваційних рішень, які втілюються в нових технологіях, продуктах, засобах комунікації, методах технічного та організаційного управління.

Впровадження інноваційних рішень позитивно впливає на фінансово-економічну безпеку торгівельного підприємства в зв'язку з тим, що відбувається розроблення та впровадження модернізованого готового продукту. Вибір інновацій потрібно здійснювати на основі орієнтації на потреби споживача, як внутрішнього (персоналу) та к і зовнішнього (споживача). Впровадження і розробка інноваційних рішень на рівні підприємства має значний вплив на підвищення фінансово-економічної безпеки не тільки на мікро рівні, а і в побудові загальнодержавних конкурентних переваг в умовах світової глобалізації.

Також впровадження інновацій зумовлює тісний взаємозв'язок між підприємством та науковими структурами, що дає поштовх для двостороннього розвитку.

В процесі розробки та впровадження інновацій підприємство стикається з впливом декількох груп загроз. Для розуміння та пропозицій щодо удосконалення інноваційної діяльності ТОВ «Група «Екопром» необхідно виявити та оцінити ступені ризиків від впливу цих загроз. До першої групи можливих загроз в розробці та впровадженні інновацій, на нашу думку потрібно віднести недофінансування проектів, низьку кваліфікацію персоналу, недостатнє технологічне оснащення.

До другої групи – загрози які можуть виникнути в процесі організації впровадження інновацій, наприклад екологічні проблеми, зміна ринку збуту, поява на ринку більш висококонкурентної розробки у конкурентів.

Уникнути появи загроз в інноваційній діяльності в сучасному висококонкурентному ринковому середовищі не можливо, але ідентифікація ступеня впливу загроз потребує ефективної роботи над удосконаленням управлінських рішень, що будуть гарантувати стійкий стан фінансово – економічної безпеки підприємства.

На даний час в більшості торгівельних підприємств оптової торгівлі інноваційна діяльність пов'язана зі змінною видів товарного асортименту, що дає фінансовий приріст тільки на невеликий період часу. Так деякі торговельні підприємства здійснюють ребрединг продукції змінюючи його імідж та ідентичність на ринку. Процес ребредингу продукції на нашу думку можна вважати інноваційним процесом та в запровадженні його необхідно врахувати декілька важливих аспектів:

1. До початку запровадження процесу ребредингу необхідно здійснити глибокий аналіз ринку для розуміння потреб споживачів та причини неефективною праці попереднього бренду.

2. Визначити унікальну ціннісну пропозицію нового бренду та як вона відрізняється від конкурентів. Встановити чітке позиціонування на ринку.

3. Оновити логотип, упаковку та інші візуальні елементи бренду які сприяють його сприйняття у споживачів.

4. Розробка нової маркетингової стратегії, які відображатимуть нові цінності та представлення бренду. Необхідною умовою є цілеспрямованість та послідовність такої стратегії. Необхідність залучення каналів соціальних медіа, промоції.

5. Комунікація з співробітниками для розуміння серед виконавців нової місії та цінності бренду.

6. Встановлення критеріїв вимірювання успіху та регулярної оцінки ефективності ребредингу та готовність до коригування подальшої стратегії.

7. Ребрединг на етапі впровадженні може викликати опір з боку споживачів та партнерів, тому важливо ефективно керувати цим процесом, комунікуючи з причин змін та їх переваг.

Ребрединг, як процес інноваційної діяльності торговельного підприємства є складним процесом, який вимагає залучення значних ресурсів, чітко розроблення стратегічного підходу та уваги до деталей. Він може бути ризикований, але при правильному виконанні може значно покращити фінансово-економічний стан підприємства та вивести його на перші позиції в конкурентній боротьбі.

Удосконалення інноваційної діяльності торговельного підприємства може включати різні аспекти і методи. Основні, які ми пропонуємо запровадити та розширити в діяльності на ТОВ «Група «Екопром» є наступні:

1. Цифрова трансформація діяльності торговельного підприємства. Процес впровадження цифрових технологій для оптимізації процесів, підвищення ефективності та покращення досвіду споживачів. Він може включати широкий спектр складових на яких необхідно зробити наголос. В першу чергу на нашу думку потрібно запровадити систему автоматизації процесів через використання програмного забезпечення для автоматизації рутинних задач, таких як управління запасами, логістика, облік, кадрове адміністрування. Це дасть змогу зменшити витрати та підвищити продуктивність.

Розробити та запровадити он-лайн магазину, що дозволить споживачам здійснювати закупівлю в будь-який час і з будь-якого місця. Цей процес потрібно інтегрувати з системою оплати та логістикою, а також розробкою мобільних додатків для зручності покупців.

Цифровізація процесів повинна включати в себе можливість збору та аналізу великих даних про поведінку споживачів, тенденцію продаж,

ефективність маркетингових заходів, що допоможе в прийнятті обґрунтованих управлінських рішень.

Здійснити інтеграцію різних каналів продажу поєднавши в єдине ціле систему реалізації через соціальні мережі, мобільні застосунки, фізичний склад.

Процес цифрової трансформації потребує забезпечення безпеки даних клієнтів та копліансу з вимогами щодо захисту персональних даних.

Цифрова трансформація товариства вимагає чіткої стратегії, інвестицій у технології та розвиток персоналу, а також гнучкості у впровадженні нововведень та адаптації до змін у ринкових умовах.

2. Розробка індивідуалізованих пропозицій і персоналізованих маркетингових заходів на підставі даних про клієнтів для підвищення лояльності і задоволення споживачів. Цей метод починається з збору та створення бази даних про клієнтів, наприклад: аналітика веб-сайтів, звіти про покупки, відгуки клієнтів. Це необхідно для розуміння їхніх переваг, історії покупок та поведінки.

Необхідно розділити клієнтську базу на основі типів компаній споживачів, історії покупок, щоб створювати більш цільові та релевантні пропозиції. Використовувати такий поділ для створення персоналізованих електронних листів, повідомлень у соціальних мережах. Створювати унікальні акції та знижки для різних сегментів клієнтів.

Надавати високоякісну клієнтську підтримку, яка враховує індивідуальні потреби клієнтів. Регулярно збирати відгуки від клієнтів і використовувати їх для удосконалення продуктів, системи обслуговування та загального досвіду клієнтів.

3. В сучасному світі набирає популярності запровадження еко-інновацій, які можна запровадити в діяльності ТОВ «Група «Екопром», що дасть можливість не лише зменшити вплив на довкілля, а і підвищити

ефективності та покращити бренду серед споживачів та позитивно вплинути на екологічну складову фінансово-економічної безпеки.

Основні стратегії з впровадження еко-інновацій запропоновані для впровадження на підприємстві є:

- оптимізація ланцюгу поставок, що мінімізує витрати і зменшить вуглецевих викидів в атмосферу;

- використовувати упаковку яка підлягає переробці або компостуванню, розробка інноваційних матеріалів, таких як біорозкладний пластик або використання вторинної сировини;

- впровадження енергоефективних технологій і практик у виробничих процесах (LED-освітлення, системи управління енергоспоживанням);

- інвестування у відновлювальні джерела енергії, такі як сонячна або вітрова;

- розробка стратегій для зменшення виробництва відходів, їх переробка та повторне використання. Наприклад, запровадження програми повернення упаковки або продукту для подальшої переробки.

- забезпечення освіти та тренінгів для співробітників щодо екологічних практик та їх впровадження в товаристві;

- отримання екологічних сертифікацій та відповідність міжнародним екологічним стандартам (ISO14001).

Запровадження еко-інновацій дасть змогу зменшити негативний вплив на довкілля та призведе до покращення рейтингу підприємства перед споживачами та конкурентами.

4. На нашу думку важливо встановити партнерські відносини з технологічними стартапами, виробниками, постачальниками та іншими гравцями ринку для спільної розробки інноваційних рішень.

Запропоновані удосконалення інноваційної діяльності підприємства вимагає комплексного підходу, постійного моніторингу ринкових тенденцій

та гнучкості в управлінні змінами. Такий підхід до інноваційної діяльності позитивно відобразиться на загальному стані фінансово-економічної безпеки підприємства.

Висновки до третього розділу

1. Всі інвестиції які товариство здійснює власними ресурсами у власний розвиток прийнято називати внутрішніми інвестиціями. Для удосконалення внутрішніх інвестицій на ТОВ «Група «Екопром» було запропоновано розглянути наступні шляхи, на підставі яких побудовано модель до якої ввійшли наступні аспекти:

- оптимізація внутрішніх процесів, які полягають у дослідженні існуючих бізнес процесів і визначенню слабких ланок які потребують удосконалення;

- навчання та розвиток персоналу що допоможе створити сильну, компетентну та адаптивну команду, здатну впоратися з мінливими умовами ринку та внутрішніми викликами і забезпечить оптимальними показниками кадрову складову фінансово-економічної безпеки товариства;

- ефективне управління витратами дозволить забезпечити ефективне використання ресурсів та підтримку фінансової стабільності;

- партнерство та співпрацю з іншими компаніями або установами для спільних інвестиційних проєктів або для обміну знань та ресурсами;

- ефективно управляти ризиками, пов'язаними з внутрішніми інвестиціями, включаючи фінансові, оперативні та ринкові ризики;

Запропонована модель представляє системний підхід до удосконалення внутрішніх інвестицій і може бути адаптована до специфічних потреб та умов

підприємства та позитивно впливати на показники стану фінансово-економічної безпеки товариства.

2. Впровадження інноваційних рішень позитивно впливає на фінансово-економічну безпеку торговельного підприємства в зв'язку з тим, що відбувається розроблення та впровадження модернізованого та наукомісткого готового продукту. Вибір інновацій потрібно здійснювати на основі орієнтації на потреби споживача, як внутрішнього (персоналу) та к і зовнішнього (споживача). Впровадження і розробка інноваційних рішень на рівні підприємства має значний вплив на підвищення фінансово-економічної безпеки не тільки на мікро рівні, а і в побудові загальнодержавних конкурентних переваг в умовах світової глобалізації.

Для ТОВ «Група «Екопром» було запропоновано та обґрунтовано позитивний вплив на стан фінансово-економічної безпеки наступні напрями запровадження інновацій:

- цифрова трансформація;
- аналітика великих баз даних;
- клієнтоцентричний підхід;
- еко-інновації;
- інтеграція різних каналів продажу;
- навчання і розвиток персоналу;
- партнерство і співпраця;
- оновлення та ребрединг персоналу.

Запропоновані удосконалення інноваційної діяльності підприємства вимагає комплексного підходу, постійного моніторингу ринкових тенденцій та гнучкості в управлінні змінами. Таких підхід до інноваційної діяльності позитивно відобразиться на загальному стані фінансово-економічної безпеки підприємства.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. Сутність інвестицій полягає у вкладанні капіталу для отримання в майбутньому вигоди або з метою заощаджень. На даний час від ефективної інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств залежить прогресивний розвиток національної економіки в цілому.

В системі управління фінансово-економічною безпекою підприємства інвестиційно-інноваційна складова є важливим фактором, який дає змогу підприємству в умовах успішної реалізації отримати надприбутки.

Поняття «інвестиційно-економічна складова» в системі забезпечення економічної безпеки підприємства являє собою комплексну систему економічних індикаторів та показників, які надають інформацію про стан інвестиційної та інноваційної діяльності підприємства.

Процес інвестиційно-інноваційної діяльності можна розглядати як послідовність дій, кожна з яких відіграє важливу роль у визначені, реалізації та управлінні.

Суб'єктами інвестиційно-інноваційної діяльності можуть виступати: держава (у вигляді державних інституцій); фірми, корпорацій, товариства; фінансові та кредитні установи.

Основну роль у стимулювання та управлінні інвестиційно-інноваційною діяльністю відведено державі та її запровадженій політиці в цій сфері. Так, держава на законодавчому рівні формує правові «правила гри» інвестиційно-інноваційної діяльності, а також впливає на нівелювання ризиків від впровадження інновацій.

2. Після проведеного дослідження нормативно-правової бази стосовно інвестиційно-інноваційної діяльності, можна зробити висновок, що законодавство ділиться на дві великі групи. До першої групи віднесено

нормативно-правові акти які стосуються інвестиційної діяльності, до другої – інноваційної.

До законодавства у сфері інвестиційної діяльності віднесено: Господарський кодекс України, Податковий кодекс України, Митний кодекс України, Цивільний кодекс України, Земельний кодекс України, Кодекс Законів про працю, ЗУ «Про режим іноземного інвестування», ЗУ «Про інвестиційну діяльність», ЗУ «Про зовнішньоекономічну діяльність», ЗУ «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць», ЗУ «Про індустриальні парки», ЗУ «Про концесії», Постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.13 року №139, Постанова Кабінету Міністрів України від 30.01.97 року №112.

З вище наведеного можна зробити висновок, що нормативно-правова база яка регулює інвестиційну діяльність достатньо представлена на законодавчому рівні, але в процесі глобалізаційних перетворень державі необхідно постійно переглядати та удосконалювати нормативно-правову базу для створення привабливого інвестиційного клімату в країні.

Правова база інноваційної діяльності формується з: ЗУ «про інноваційну діяльність», ЗУ «Про пріоритетні напрями інноваційно ї діяльності», Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, ЗУ «Про ратифікацію Угоди між Україною, з однієї сторони, і Європейським Союзом та Європейським співтовариством з атомної енергії, з іншої сторони, про участь України у Рамковій програмі з досліджень та інновацій "Горизонт Європа" та Програмі з досліджень та навчання Європейського співтовариства з атомної енергії (2021-2025), комплементарній до Рамкової програми з досліджень та інновацій "Горизонт Європа"», «Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року» , «План заходів на 2021-2023 роки з реалізації Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період

до 2030 року», «Порядок державної реєстрації інноваційних проектів і ведення Державного реєстру інноваційних проектів», «Критерії оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на проведення наукових досліджень, технічний розвиток та інноваційну діяльність».

В цілому в Україні розроблено та впроваджено біля 70 документів з регулювання інноваційної діяльності, але вона є незавершеною та немає системного підходу що стримує розвиток інвестиційно-інноваційної діяльності.

3. Інноваційним підприємство вважається якщо воно активно розвиває та запроваджує новаторські ідеї, послуги, продукти. Одна з основних умов для інноваційних підприємств є те, що вони прагнуть до постійного вдосконалення і розвитку, використовуючи креативність, наукові розробки, творчі підходи до створення конкурентних переваг і запровадження нових можливостей у своїй діяльності.

Інноваційна складова в системі фінансово-економічної безпеки підприємства це здатність в першу чергу захищати свої інтереси, забезпечувати стійкість до зовнішніх та внутрішніх загроз і ризиків, досягати поставлених стратегічних цілей з використанням оптимальних фінансових та організаційних витрат.

Основні категорії інноваційної складової економічної безпеки підприємства є: фінансова безпека, інтелектуальна власність, технологічна безпека, ринкова безпека, людський капітал, законодавча та регуляторна безпека.

Інноваційна економічна безпека є ключовим елементом успіху інноваційного підприємства, тому що вона забезпечує стійкість та економічний ріст в ринковому середовищі.

4. ТОВ «Група «Екопром» створена з метою отримання прибутку та покращення соціально-економічного стану держави. Була зареєстрована в

2005 році у м. Київ, де і здійснює свою основну господарську діяльність з роздрібною торгівлю товарами.

Організаційна структура товариства представляє розподіл ролей, обов'язків та влади в межах підприємства. Вона визначає, як керівництво потоки інформації та рішення розподіляються в межах товариства.

Управління товариством здійснюється на базі функціональної структури. В цій структурі товариство розділено на відділи. Кожен з яких зосереджений на певній діяльності, які прописані в їх функціональних обов'язках.

В ТОВ «Група «Екопром» власного відділу охорони не створено. Підприємство користується послугами охоронного підприємства, яке надає послуги з охорони власності товариства.

Загальна (комплексна) оцінка фінансового стану ТОВ «Група «Екопром», яка побудована на підставі фінансової звітності та генерована в додатки свідчить що рейтинг фінансово стану товариства є стабільний, та відповідає показнику А.

5. Безпосередньо як штатний структурний підрозділ служба фінансово-економічної безпеки товариства відсутня. Ми запропонували на базі вже існуючих структурних підрозділів організувати такий підрозділ та підпорядкувати його безпосередньо директору товариства який буде організовувати та реалізовувати та контролювати захисні заходи щодо фінансово-економічних інтересів товариства від зовнішніх і внутрішніх загроз.

На підставі фінансової звітності ТОВ «Група «Екопром» здійснено оцінку стану фінансово-економічної діяльності товариства, яка дає об'єктивну та неупереджену інформацію про інтелектуальний потенціал, захищеність інформаційної складової, стан та розвиток мотивації кадрової,

фінансової, техніко-технологічної та інноваційної складових для прийняття в подальшому оптимальних управлінських рішень.

Після проведеного розрахунку оцінки економічної безпеки ТОВ Група «Екопром» за 2022 рік, можна зробити висновки, що не всі складові відповідають нормативним вимогам. Необхідно звернути увагу на інтелектуальну, силову, техніко-технологічну та кадрову складові економічної безпеки товариства.

6. Сутність зовнішніх і внутрішніх загроз для підприємств які займаються інвестиційно-інноваційною діяльністю охоплюють ряд факторів, які впливають на ефективність такої діяльності.

Виявлення та ефективне управління зовнішніми та внутрішніми загрозами в здійсненні інвестиційно-інноваційної діяльності дасть змогу отримати позитивний фінансовий результат підприємству та забезпечити стійкий стан фінансово-економічної безпеки.

7. Всі інвестиції які товариство здійснює власними ресурсами у власний розвиток прийнято називати внутрішніми інвестиціями. Для удосконалення внутрішніх інвестицій на ТОВ «Група «Екопром» було запропоновано розглянути наступні шляхи, на підставі яких побудовано модель до якої ввійшли наступні аспекти:

- оптимізація внутрішніх процесів, які полягають у дослідженні існуючих бізнес процесів і визначенню слабких ланок які потребують удосконалення;

- навчання та розвиток персоналу що допоможе створити сильну, компетентну та адаптивну команду, здатну впоратися з мінливими умовами ринку та внутрішніми викликами і забезпечить оптимальними показниками кадрову складову фінансово-економічної безпеки товариства;

- ефективне управління витратами дозволить забезпечити ефективне використання ресурсів та підтримку фінансової стабільності;

- партнерство та співпрацю з іншими компаніями або установами для спільних інвестиційних проєктів або для обміну знань та ресурсами;

- ефективно управляти ризиками, пов'язаними з внутрішніми інвестиціями, включаючи фінансові, оперативні та ринкові ризики;

Запропонована модель представляє системний підхід до удосконалення внутрішніх інвестицій і може бути адаптована до специфічних потреб та умов підприємства та позитивно впливати на показники стану фінансово-економічної безпеки товариства.

8. Впровадження інноваційних рішень позитивно впливає на фінансово-економічну безпеку торгівельного підприємства в зв'язку з тим, що відбувається розроблення та впровадження модернізованого та наукомісткого готового продукту. Вибір інновацій потрібно здійснювати на основі орієнтації на потреби споживача, як внутрішнього (персоналу) та к і зовнішнього (споживача). Впровадження і розробка інноваційних рішень на рівні підприємства має значний вплив на підвищення фінансово-економічної безпеки не тільки на мікро рівні, а і в побудові загальнодержавних конкурентних переваг в умовах світової глобалізації.

Для ТОВ «Група «Екопром» було запропоновано та обґрунтовано позитивний вплив на стан фінансово-економічної безпеки наступні напрями запровадження інновацій:

- цифрова трансформація;
- аналітика великих баз даних;
- клієнтоцентричний підхід;
- еко-інновації;
- інтеграція різних каналів продажу;
- навчання і розвиток персоналу;
- партнерство і співпраця;
- оновлення та ребрединг персоналу.

Запропоновані удосконалення інноваційної діяльності підприємства вимагає комплексного підходу, постійного моніторингу ринкових тенденцій та гнучкості в управлінні змінами. Такий підхід до інноваційної діяльності позитивно відобразиться на загальному стані фінансово-економічної безпеки підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Амбросов В.Я. Великотоварні підприємства як основа провадження інновацій / В. Я. Амбросов, Т. Г. Маренич // Економіка АПК. – 2007. – №6. – С. 14–19.
2. Андрианов Д. С. Сущность и структура инновационного потенциала организации / Д. С. Андрианов // [Электронный ресурс]. – URL: <http://www.tisbi.ru/science/vestnik/2006/issue4/Econom2.html>.
3. Андрійчук В. Г. Інноваційна модернізація вітчизняної економіки: стратегічні орієнтири та механізм їх реалізації / В. Г. Андрійчук // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2010. – № 1. – С. 4–8.
4. Брігхем Е.Ф. Основи фінансового менеджменту: англ.- ВАЗАКО; Молодь, 1997.-1000 с
5. Борщ Л. М. Інновації та інвестиції в реальному секторі економіки: перспективи розвитку / Л. М. Борщ // Економіка ринкових відносин. – 2008. – № 2. – С. 44–51.
6. Ванькович Л.Я., Ковальчук С.І. Іноземні інвестиції: визначення, сутність, класифікація. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Management./2008_635/22.pdf.
7. Вермінська О. М. Проблеми та перспективи інвестиційно-інноваційного розвитку України / О. М. Вермінська, П. А. Гориславець // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2010. – № 691. – С. 258–262.
8. Вініченко І. І. Економічна сутність НТП, інновацій та їх роль у розвитку виробництва / І. І. Вініченко // Економіка і держава. – 2009. – № 4. – С. 9 -15.

9. Володін В. Г. Питання правового регулювання залучення інвестицій в інноваційний розвиток в Україні. / В. Г. Володін // Інвестиції та інноваційний розвиток. – 2008. - №1. – С. 54-55.

10. Гаман М. В. Державне регулювання інноваційного розвитку України [Текст] : сборник научных трудов / М. В. Гаман ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2005. – 386 с.

11. Гаман М. В. Державне управління інноваціями: Україна та зарубіжний досвід : монографія / М. В. Гаман. – К. : Вікторія, 2004. – С. 104-131

12. Гитман Л. Дж. Основы инвестирования / Л. Дж Гитман, М. Д. Джонк.; [пер. с англ. О.В. Буклемишев и др.] — М. : Дело, 1999. — 991 с.

13. Гришова І. Ю. Державна підтримка як невід’ємний механізм економічного зростання. Інституційні чинники розвитку підприємницьких структур :[колективна монографія] / Під ред. Непочатенко О. О. – Умань: СПД Сочінський, 2013. – С. 36–44.

14. Гришова І. Ю. Проблеми формування інноваційної системи України [Текст] / І. Ю. Гришова, Т. М. Гнатська// Інноваційна економіка. – 2012. – № 12. – С. 14–17.

15. Данько М. Інноваційний потенціал у промисловості України / М. Данько 204 //Економіст. – 1999. – № 10. – С. 26–32.

16. Дацій О. І. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності в Україні / О. І. Дацій // Проблеми інвестиційно- інноваційного розвитку. – 2011. – № 1. – С. 65–76.

17. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року, затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. – № 385. – Електрон. ресурс / Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-n>.

18. Державне агентство України з інвестицій та розвитку. Розділ: Інноваційна діяльність. Законодавство з питань інновацій. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.in.gov.ua/index.php?get=112>

19. Економіка та організація інноваційної діяльності: підручник / [Волков О. І., Денисенко М. П., Гречан А. П. та ін.]; за ред. Волкова О. І. та Денисенка М. П. – [3-є вид.]. – К. : Центр навч. літер., 2007. – 662 с.

20. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1. / Ред. кол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2000. – 864 с.– С.13

21. Жадан І. О. Організаційно-правовий аспект державного управління інноваціями в Україні / І. О. Жадан // Статистика України. – 2006. - №4. – С. 69-77.

22. Закон України «Про інноваційну діяльність»: Відомості Верховної Ради України. – 2002. - N 36 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>

23. Закон України «Про інвестиційну діяльність»: // Відомості Верховної Ради України. – 1991. - N 47. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>

24. ЗУ «Про режим іноземного інвестування» від 19.03.1996 № 93/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text>

25. ЗУ «Про інститути спільного інвестування» від 05.07.2012 № 5080-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17#Text>

26. Закон України від 03.05.2022 № 2233-IX «Про ратифікацію Угоди між Україною, з однієї сторони, і Європейським Союзом та Європейським співтовариством з атомної енергії»

27. Захаркіна О.Д. Проблеми розвитку інновацій в Україні / Реалії та перспективи інноваційного розвитку України (економічні, фінансові та

правові аспекти). Збірник матеріалів X міжнародної науково-практичної конференції молодих науковців 26 березня 2010 року. Частина II - С. 32 -34

28. Йохна М. А. Економіка і організація інноваційної діяльності : навч. посіб. / М. А. Йохна, В. В. Стадник. – К. : Академія, 2005. – 400 с.

29. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи / С. М. Ілляшенко. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2003. – 504 с. 58. Інноваційна діяльність в аграрній сфері: інституціональний аспект [Текст] : [монографія] / П. Т. Саблук [та ін.] ; ННЦ «Ін-т аграр. економіки». – К. : ННЦ ІАЕ, 2010. – 704 с.

30. Інвестування / [Гриньова ВМ., Коюда В.О., Лепейко П., Коюда О.П.]. / За ред. В.М. Гриньової. — Х.: ХДЕУ, 2008. — 464 с.

31. Інноваційні ресурси господарського розвитку : [монографія] / За ред. В. П. Мельника. – К. : Об'єднаний інститут економіки НАНУ, 2005. – 363 с.

32. Інновації в Україні: Європейський досвід та рекомендації для України. – Том 3. – К.: Фенікс, 2011. – 76 с.

33. Інновації: проблеми науки і практики : [монографія] / [А. О. Кизим, Ю. Б. Іванов та ін.]. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2006. – 336 с.

34. Кіпіоро І. М. Необхідність впровадження фінансового контролінгу на вітчизняних підприємствах [Тези] / І. М. Кіпіоро // Науковий вісник інноваційних технологій за матеріалами Міжнародної науковопрактичної конференції «Інноваційні наукові технології: передовий світовий досвід» від 5 листопада 2012 р. / гол. ред. В. С. Рижиков. – Кіровоград: Науково-дослідний центр інноваційних технологій, 2012. – Т. II. – 376 с.

35. Кіпіоро І. М. Проблеми розвитку інноваційної діяльності підприємств в Україні та шляхи їх вирішення [Тези] / І. М. Кіпіоро // Інвестиційні та інноваційні пріоритети діяльності економічних суб'єктів: збірник тез наукових робіт учасників Міжнародної науково-практичної

конференції (м. Одеса, 6–7 грудня 2013 р.) / ГО «Центр економічних досліджень та розвитку». – У 3-х частинах. – О. : ЦЕДР, 2013. – Ч. 2. – 128 с.

36. Кіпіоро І. М. Роль інновацій як стратегічного елементу інвестиційної діяльності промислових підприємств [Текст] / І. М. Кіпіоро // 208 Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. – Кіровоград: КНТУ, 2013. – Вип. 23. – 430 с.

37. Кіпіоро І. М. Удосконалення державної підтримки розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності [Текст] / І. М. Кіпіоро // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – Вип. 7. – Ч. 3. – Херсон: ХДУ – 2014. – 209 с.

38. Коваленко Ю.М. Інвестиційний аналіз: підруч. / Ю.М. Коваленко, А.А. Пересада, С.В. Онікієнко. – К.: КНЕУ, 2003. – 485с. - С. 42

39. Колесніченко В. Ф. Визначення сутності категорій нововведення, інновація, інноваційна діяльність та інноваційний процес / В. Ф. Колесніченко // Економіка розвитку. – 2005. – № 4 (36). – С. 100–107.

40. Корінько Н. Д. Інновації у діяльності суб'єктів господарювання / Н.Д. Корінько // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 5. – С. 149–154.

41. Космидайло І. В. Інноваційна спрямованість як засіб інноваційного росту / І. В.Космидайло // АПЕ. – 2012. – № 6 (60). – С. 113-115.

42. Крисальний О. В. Організаційно-економічні особливості інноваційної діяльності / О. В. Крисальний // Економіка АПК. – 2005. – № 8. – С. 10– 12.

43. Крупка М.І. Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України. – Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2001. – 608 с. – С.24

44. Лисин Б. К. Инновационный потенциал как фактор развития / 211 Б. К. Лисин, В. Н. Фридлянов // Инновации. – 2002. – № 7. – С. 17–34.

45. Лобас І.В. Особливості інноваційно-інвестиційної політики України [електронний ресурс] / І.В. Лобас // Державне управління : теорія та практика. – К. : ДВНЗ Національна академія управління при президенті України, 2011. – № 2. – Режим доступу : <http://www.academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Lobas.pdf>

46. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність : [підручник] [електронний ресурс] / Т.В. Майорова. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – Режим доступу http://pidruchniki.ws/15840720/investuvannya/investitsiyna_diyalnist_mayorova_tv.

47. Макаренко Є.В. Особливості інноваційного розвитку європейських країн / Є.В. Макаренко // Проблеми науки. – 2008. – №7. – С. 39-42.

48. Малицький Б. А. Стан, проблеми і перспективи інноваційного розвитку економіки України / Б. А. Малицький, А. С. Попович // Економіка ринкових відносин. – 2008. – № 1. – С. 65–75.

49. Механізми переходу економіки України на інноваційну модель розвитку [Текст]: [монографія] / О. І. Амоша, С. М. Кацура, Т. В. Щетілова та ін. ; НАН України. Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк : [б. и.], 2002. – 107 с.

50. Наукова та інноваційна діяльність в Україні [Електронний ресурс]: за даними Державної служби статистики України – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/ni/ind_rik/ind_u/2002.html

51. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України» від 29.10.2013 № 1277

52. Нестерчук Ю. О. Організація інноваційної діяльності / Ю. О. Нестерчук // Аграрний форум – 2008 : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (15–18 жовтня 2008 р., Суми, Україна). – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – С. 172–173.

53. Нестерчук Ю. О. Роль держави у вирішенні проблем інноваційного розвитку / Ю. О. Нестерчук // Аспекти стабільного розвитку економіки в

умовах ринкових відносин : матеріали ІІІМіжнар. наук.-практ. конф., м. Умань, 5–6 черв. 2009 р. – Умань: Видавець «Сочінський», 2009. – Ч. ІІ. – С. 67–69.

54. Никулина О. В. Системный подход к управлению инновационным развитием промышленных предприятий / О. В. Никулина // Качество. Инновации. Образование. – 2011. – № 10. – С.24-29.

55. Онишко С. В. Інноваційна модель економіки: правові та методологічні засади проведення експертизи інноваційних проєктів :[монографія]/ С. В. Онишко, С. О. Єгоров, Ю. М. Черненко та ін. // За ред. Ю. П. Доценка. – К. : МП «Леся», 2006. – 196 с.

56. Онишко С. В. Фінансовий потенціал інноваційного розвитку економіки / С. В. Онишко// Фінанси України. – 2003. – № 6. – С. 67–74.

57. Основы инновационного менеджмента: Теория и практика : учеб.пособие / Под. ред. П. Н. Зовлина и др. – М. : Экономика, 2007. – 475 с.

58. Про затвердження плану заходів на 2021-2023 роки з реалізації Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1687-2021-%D1%80#Text>

59. Постанова КМУ «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на проведення наукових досліджень, технічний розвиток та інноваційну діяльність» від 7 лютого 2018 р. № 118

60. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI

61. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку державної реєстрації інноваційних проєктів і ведення Державного реєстру інноваційних проєктів» від 17.09.2003 № 1474

62. Постанова КМУ «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на проведення наукових

досліджень, технічний розвиток та інноваційну діяльність» від 07.02.2018 № 118

63. Попович О. С. Науково-технологічна та інноваційна політика: основні механізми формування та реалізації / Під ред. Б. А. Малицького. – К. : Фенікс, 2005. – 248 с.

64. Порівняльна характеристика інноваційно-інвестиційних підходів до реалізації економічної політики в зарубіжних країнах / І. В. Лобас // Економіка та держава. - 2009. - № 8. - С. 65-67. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2009_8_22

65. Проблеми управління інноваційним розвитком підприємства у транзитивній економіці [Текст] : [монографія] / ред. С. М. Ілляшенко. – Суми : Університетська книга, 2005. – 582 с.

66. Проект «Стратегії інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів» [Електронний ресурс] // Комітет з питань науки і освіти Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/doccatalog/list?currDir=48718>.

67. Рамкова програма Європейського Союзу з досліджень та інновацій «Горизонт Європа» (2021-2027). URL: <https://mon.gov.ua/ua/nauka/yevrointegraciya/ramkovi-programi-z-doslidzhen-ta-innovacij-gorizont-2020-ta-gorizont-yevropa-ta-iniciativi-yevropejskoyi-komisiyi-yevropejskij-zelenij-kurs/gorizont-yevropa>

68. Строкович Г.В. Вибір стратегії інвестування підприємств. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук.-Харків, 1999.-20с.

69. Система економічних законів і категорій: навч. посіб. / [Беляєв О. О., Диба М. І., Ктриленко В. І., Комяков О. М.]. – К. : КНЕУ, 2005. – 173 с.

70. Сподіна В.О. Проблеми ефективної реалізації інноваційної діяльності в Україні // Реформування фінансово-економічної системи: погляд у майбутнє. Частина 1 - Львів: ЛЕФ, - 2013 – С. 90-93

71. Стецюк П. А. Стратегія і тактика управління фінансовими ресурсами [Текст]: [монографія] / П. А. Стецюк – К. : Ін-т аграр. економіки, 2009. – 370 с.

72. Транченко Л. В. Напрями інноваційного розвитку в промисловості України / Л. В. Транченко // Інновації як пріоритетна сфера інвестування в Україні : [колективна монографія] / за ред. В. Ф. Беседіна, А. С. Музиченка. – Київ : НДЕІ, 2010. – С. 387–390.

73. Транченко О. М. Бізнес-планування: навчальний посібник. / Н. О. Лисенко, Л. В. Транченко, Л. Л. Дякон, О. М. Транченко та інші. – Бровари: Видавець «АНФ ГРУП», 2014. – 568 с.

74. Транченко Л. В. Впровадження конкурентоспроможних інноваційних засобів у виробництво / Л. В. Транченко, О. М. Транченко // Наукові записки. Серія «Економіка» зб. наук. праць. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014. – Вип. 25. – С. 185–192.

75. Трегобчук В. М. Інноваційно-інвестиційний розвиток: проблеми, напрями і механізми / В. М. Трегобчук // Економіка України. – 2006. – №2. – С. 4–12.

76. Трошин А. С. Методические основы оценки инвестиционного потенциала / А. С. Трошин//Социально-гуманитарные знания, 2012. – № 8. – С. 318–324.

77. Тульчинська С. О. Функціонування організаційно-економічного механізму інноваційного процесу / С. О. Тульчинська // Стратегічні пріоритети. – 2008. – № 1 (16). – С. 89–95.

78. Управління інноваціями в сучасній організації / Під ред. В. А. Евтушевського – К. : Нічлага, 2006. – 359 с.

79. Федоренко І.Л. Інструменти державної інноваційної політики: світовий досвід / І.Л. Федоренко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – №3(82). – С. 79-81.

80. Череп А.В. Теоретичні аспекти формування інноваційно-інвестиційної діяльності [текст] / А.В. Череп, С.В. Маркова // Інноваційна економіка : Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – Тернопіль : ДВНЗ Тернопільський інститут агропромислового виробництва. – 2010. – № 17. – С. 154-158.

81. Шмігельська З.К. Зарубіжний досвід управління інноваційною діяльністю малих і середніх підприємств та можливості його адаптації в ринковій економіці України / З.К. Шмігельська // Стратегічні пріоритети. – 2007. – №2 (3). – С. 119-128.

ДОДАТКИ

Додаток А

Оцінка майна та капіталу ТОВ «Група «Екопром» за 2018-2022рр.

№ з/п	Види активів (майна) та пасивів (капіталу)	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відношення у % 2022 р. до 2018 р.
	Майно - усього	34368,0	37551,0	72850,0	87340,0	112651,0	327,8
1	Необоротні активи	18650,0	16522,0	22210,0	21314,0	18266,0	97,9
1.1	Основні засоби	17101,0	14973,0	20664,0	19770,0	16724,0	97,8
1.2	Довгострокові біологічні активи	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0
2	Оборотні активи	15718,0	21029,0	50640,0	66079,0	94438,0	600,8
2.1	Запаси	6632,0	36184,0	84460,0	20391,0	101916,0	1536,7
2.2	Поточна дебіторська заборгованість	8883,0	2570,0	8290,0	1034,0	35209,0	396,4
2.3	Гроші, їх еквіваленти та поточні фінансові інвестиції	203,0	85,0	2,0	58,0	159,0	78,3
2.4	Інші оборотні активи	0,0	281,0	117,0	103,0	8059,0	0
2.5	Витрати майбутніх періодів	0,0	1,0	1,0	3,0	0,0	0
3	Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0
	Капітал- усього	34368,0	37551,0	72850,0	87340,0	112651,0	327,8
4.	Власний капітал	33137,0	32988,0	32993,0	54291,0	54317,0	163,9
4.1	Зареєстрований (пайовий) капітал	13000,0	13000,0	13000,0	13000,0	13000,0	100,0
5.	Зобов'язання і забезпечення	1231,0	4563,0	39857,0	33047,0	58334,0	4738,7
5.1	Довгострокові зобов'язання	94,0	20,0	20,0	8234,0	8234,0	8759,6
5.2	Поточні зобов'язання	1137,0	4543,0	39837,0	24813,0	50100,0	4406,3
5.3	Поточна кредиторська заборгованість	271,0	1192,0	23117,0	1619,0	371,0	136,9

Додаток Б

Оцінка руху та функціонального стану основних засобів ТОВ «Група
«Екопром» за 2018-2022рр.

№ з/п	Показник	Формула розрахунку	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відношення у % (відхилення,+;) 2022 р. до 2018р.
1	Вартість основних засобів на початок року	Ф.№1: 1011	25145,0	23181,0	23370,0	30624,0	32875,0	130,7
2	Надійшло за рік	Ф.№5: 260	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0
3	Вибуло за рік	Ф.№5: 260 гр.8+11+12	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0
4	Вартість основних засобів на кінець року	Ф.№1: 1011 (гр.4)	23181,0	23370,0	30624,0	32875,0	33448,0	144,3
5	Нараховано амортизації за рік	Ф.№1: 1012 (гр.4- гр.3)	2085,0	2317,0	1563,0	3145,0	3619,0	173,6
6	Знос основних засобів: а) на початок року	Ф.№1: 1012 (гр.3)	3995,0	6080,0	8397,0	9960,0	13105,0	328,0
	б) на кінець року	Ф.№1: 1012	6080,0	8397,0	9960,0	13105,0	16724,0	275,1
<i>Показники руху основних засобів</i>								
7	Річний приріст(+) або зменшення ,тис.грн.	п.4 - п.1	-1964,00	189,00	7254,00	2251,00	573,00	-29,2
8	Темп зростання (зниження), %	п.4 / п.1 x 100	92,19	100,82	131,04	107,35	101,74	9,6
9	Темп приросту (зменшення), %	п.8-100	-7,81	0,82	31,04	7,35	1,74	9,6
10	Коефіцієнт оновлення, %	п.2 / п.4 x 100	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
11	Коефіцієнт вибуття, %	п.3 / п.1 x 100	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
12	Період оновлення	100/	0	0	0	0	0	0
13	Коефіцієнт розширення	п.7 / п.2 x 100	0	0	0	0	0	0
14	Період обороту, років	((п.1 + п.4)/ 2) / п.5	11,59	10,05	17,27	10,10	9,16	79,1
<i>Показники функціонального стану основних засобів</i>								
15	Коефіцієнт зносу, %: а) на початок року	п.6а / п.1 x 100	15,89	26,23	35,93	32,52	39,86	24,0
	б) на кінець року	п.6б / п.1 x 100	24,18	36,22	42,62	42,79	50,87	26,7
16	Коефіцієнт придатності,%: а) на початок року	100-16а	84,11	73,77	64,07	67,48	60,14	-144,2
	б) на кінець року	100-16б	75,82	63,78	57,38	57,21	49,13	-26,7

Додаток В

Фінансові результати діяльності ТОВ «Група «Екопром» за 2018-2022рр.

№ з/п	Показник	Формула розрахунку	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відношення у % 2022 р. до 2018 р.
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Ф.№2: 2000	29635,0	34443,0	20341,0	96704,0	23863,0	80,5
2	Операційні витрати, у тому числі: а) собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг);	Ф.№2: 2050	28948,0	30118,0	17551,0	80143,0	16815,0	58,1
	б) адміністративні витрати;	Ф.№2: 2130	2585,0	3019,0	1989,0	3880,0	2864,0	110,8
	в) витрати на збут;	Ф.№2: 2150	0,00	0,00	0,00	0,00	853,00	0
	г) інші операційні витрати.	Ф.№2: 2180	4139,0	4704,0	974,0	2272,0	1529,0	36,9
3	Валовий прибуток (збиток)	п1-п2а або Ф.№2:	687,00	4325,0	2790,0	16561,0	7048,0	1025,9
4	Валовий прибуток (збиток) у % до чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	п3/п1 x 100	2,32	12,56	13,72	17,13	29,54	27,2
5	Прибуток (збиток) від операційної діяльності	Ф.№2: 2190 (2195)	0,00	148,00	0,00	21320,00	20364,00	0
6	Фінансові та інвестиційні доходи	Ф.№2: 2200+2220+2240	327,00	64,00	36,00	1059,00	30,00	9,2
7	Фінансові та інвестиційні витрати	Ф.№2: 2250+2255+2270	2804,00	205,00	0,00	1078,00	263,00	9,4
8	Фінансовий результат до оподаткування	Ф.№2: 2290 (2295)	0,00	7,00	6,00	21301,00	20131,00	0
9	Витрати (дохід) з податку на прибуток	Ф.№2: 2300	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
10	Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	Ф.№2: 2305	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
11	Чистий прибуток (збиток)	Ф.№2: 2350 (2355)	0,00	7,00	6,00	21301,00	20131,00	20131,0
12	Чистий прибуток (збиток) у % до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	п11/п1 x 100	0,00	0,02	0,03	22,03	84,36	84,4
16	Чистий прибуток (збиток) у % до валового прибутку (збитку)	п11/п3 x 100	0,00	0,16	0,22	128,62	285,63	285,6

Додаток Ж

Оцінка фінансової стійкості ТОВ «Група «Екопром» за 2018-2022рр

№ з/п	Показник	Нормативне значення	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відношення у % 2022 р. до 2018 р.
1.1	Коефіцієнт автономії	>0,5	0,96	0,88	0,45	0,62	0,48	50,0
1.2	Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	<0,5	0,04	0,12	0,55	0,38	0,52	1445,7
1.3	Коефіцієнт фінансування	>1	26,92	7,23	0,83	1,64	0,93	3,5
1.4	Коефіцієнт фінансового ризику	<1	0,04	0,14	1,21	0,61	1,07	2891,0
1.5	Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	Зменшення	1,00	1,00	1,00	0,87	0,87	87,1
1.6	Коефіцієнт структури залученого капіталу	Збільшення	0,08	0,00	0,00	0,25	0,14	184,8
2.1	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Збільшення	14581,0	16486,0	10803,0	41211,0	41237,0	282,8
2.2	Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів	>0,1	0,93	0,78	0,21	0,62	0,44	47,1
2.3	Коефіцієнт забезпеченості запасів	>0,5	2,20	0,46	0,13	2,02	2,02	92,0
2.4	Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	Збільшення	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	48,5
3.1	Коефіцієнт реальної вартості майна	Збільшення	0,69	1,36	1,44	0,46	0,36	51,6
3.2	Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні	Збільшення	0,50	0,40	0,28	0,23	0,18	35,3
3.3	Коефіцієнт накопичення амортизації	Збільшення	0,26	0,36	0,33	0,40	0,40	151,9
3.4	Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	Збільшення	0,84	1,27	2,28	3,10	4,43	525,7

Оцінка ліквідності ТОВ «Група «Екопром» за 2018-2022 рр.

№ з/п	Показник	Нормативне значення	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відношення у % 2022 р. до 2018 р.
1.1	Високоліквідні активи (A1)	≥П1	203,00	85,00	2,00	58,00	159,00	78,33
1.2	Середньоліквідні активи (A2)	≥П2	8883,00	2851,00	8407,00	1137,00	43268,00	487,09
1.3	Низьколіквідні активи (A3)	≥П3	6632,00	36184,00	84460,00	20391,00	20391,00	307,46
1.4	Найбільш строкові зобов'язання (П1)	≤A1	271,00	1192,00	23117,00	1619,00	371,00	136,90
1.5	Короткострок зобов'язання (П2)	≤A2	866,00	3351,00	16720,00	23194,00	49729,00	5742,38
1.6	Довгострокові зобов'язання (П3)	≤A3	94,00	20,00	20,00	8234,00	8234,00	8759,57
2.1	Коефіцієнт абс ліквід	≥0,2	0,18	0,02	0,00	0,00	0,00	1,78
2.2	Проміжний коефіцієнт покриття	≥0,7	7,99	0,58	0,21	0,04	0,71	8,83
2.3	Коефіцієнт покриття	≥2	13,82	4,63	1,27	2,66	1,88	13,64
2.4	Коефіцієнт загальної платожності	Збільшення	27,92	8,23	1,83	2,64	1,93	6,92
3.1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	-	29635,00	34443,00	20341,00	96704,00	23863,00	80,52
3.2	Середньорічна вартість оборотних активів	-	22092,00	18373,50	35834,50	58359,50	80258,50	363,29
3.3	Коефіцієнт обертання оборотних активів	Збільшення	1,34	1,87	0,57	1,66	0,30	22,16
3.4	Коефіцієнт завантаження оборотних активів	Зменшення	0,75	0,53	1,76	0,60	3,36	451,17
3.5	Тривалість одного об оборотних активів, днів	Зменшення	268	192	634	217	1211	451

